

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 3 2025

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 3 september 2025

Årgång 91

ISSN 0015-4431

Förbundets Högste Beskyddare:

Amiral H.M. Carl XVI Gustaf

Rikshedersordförande:

Konteramiral Johan Norlén, Marinchef

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Ingmar Elofsson – ingmar.elifsson@flottansman.se

Tel: 076-800 1600

Blåportshöjden 2E, 371 56 KARLSKRONA

GRAFISK FORMGIVARE:

Thomas Engevall – thomas.engevall@flottansman.se

Tel: 070-588 7589

Junibacken 9, 135 54 TYRESÖ

TRYCKERI: Åtta45, Järfälla

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 250 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 80 kronor.

ANNONSER:

Kontakta redaktören eller den grafiske formgivaren alt:

E-post: annonser@flottansman.se

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Öppet efter överenskommelse

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

Tfn via ordförande: 070-588 7589

PLUSGIRO- & BANKGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4 (plusgiro)

Stora Tratten: 827-7071 (bankgiro)

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordförande: Konteramiral Thomas Engevall

Tel: 070-588 75 89

Vice ordförande: Örlogskapten Lars Sager

Tel: 070-811 81 02

Förbundssekreterare:

Jan Eric Knutas tel 070-672 17 62

jan.eric.knutas@gmail.com

Webansvarig/medlemsregister

Krister Hansen tel: 070-381 03 12

kristerh@flottansman.se

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 070-20 30 743

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Innehållsförteckning

Ledare	3
Redaktören har ordet.....	4
Extra Riksårsmöte 2025.....	6
Nato-Seminarium.....	8
Bildkavalkad från riksårsmötesmiddagen.....	12
Nordiskt kadettmöte i Karlskrona.....	14
Förbandsnedläggningen vid Berga 2005 – 2006	18
Flottans Män i Västerås på seglats.....	19
Ubåtsbyggnationer under andra världskriget....	21
Totalförsvarsdag i Västerås	25
Stockholms sjöförsvaret Del 3 – Det fasta sjöförsvaret	26
Stiftelsen Samfonden för Sjöofficers- sällskapet i Karlskrona	31
Mycket på gång i Halmstad	32
Karlskronalots från 1916.....	34
Snabbutbildning inom Hemvärnet	36
Ångslupen Munter	38
Fortsatt upprop till tidskriftsfonden	40
Donation grunden till sjövärnet på Lungö	42
Dykeriolycksfallsövning med HMS Spårö	44
Bokpresentation: Svensk marin i kalla krigets skugga	47
Bokrecension: U 137 inifrån.....	48
Materiellyheter	50
Lokalföreningarna informerar.....	51
Födelsedagar, Vi hyllar	60
Nya medlemmar.....	61
Avlidna kamrater.....	62
Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar	63

Omslagsbild: "Ballongprinsessan" Maria Byquist, medlem i Flottans Män Västerås, tillverkar ballongfigurer till barnen i samband med Totalförsvarsdagen i maj. Vinsten, vilken uppgick till 10 750 kr går oavkortat för hjälp till Ukrainas skadade soldater. Foto: Sonja Arvidsson

Baksida: Under en ceremoni på klassisk mark för flottan, Gröna gången, framför Varchefsbostället som var chefsbyggare af Chapmans egna bostad i Karlskrona genomfördes byte av marinbaschef. Kommendör Fredrik Edwardson, till vänster, som tillträdde 2022 och efterträds av kommendör Martin Göth som närmast kommer som chef för Fjärde sjöstridsflottiljen. Foto: Ingmar Elofsson

Det handlar om ARUBA

För oss i Flottans Män för namnet Aruba omedelbart tankarna till långresor med *Älvsnabben*, *Carlskrona* och kanske till och med *Fylgia* i något enstaka fall. Värme, paraplydrinkar och sandstränder med kristallklart blått vatten och en behaglig tillvaro i övrigt.

Aruba är som ni vet en ö i Västindien strax norr om Venezuela och ön tillhör faktiskt fortfarande Nederländerna även om man har ett stort mått av självstyre, dock inte vad avser försvars- och säkerhetspolitik.

Det är dock inte denna ö som avses i rubriken men väl begreppet ARUBA som återfinns inom dagens personalområde. Det ska utläsas som "Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla och Avveckla".

Alla föreningar och företag som vill överleva och utvecklas behöver klara av detta på ett bra sätt, och inte minst vi inom Flottans Män. Utan attraktion och rekrytering får vi inga nya medlemmar. Kan vi inte utveckla vår verksamhet får vi inte behålla de vi rekryterar. Avvecklingen sköter moder natur obönhörligt för oss alla förr eller senare.

Det är i skenet av att faktiskt klara av attraktion och rekrytering som det nu beslutade namnbytet måste ses. Utan en betydande nyrekrytering kommer många av dagens lokalföreningar inte att kunna överleva över tiden trots en väl fungerande verksamhet idag. Den som inte delar denna övertygelse kan studera sidorna 60-61 i detta nummer och fundera på vilka som ska dra de största lasset i respektive förening i framtiden när de som är 80 idag är 90 om tio år och så vidare.

Därför är det otroligt glädjande att vi nu klarat av att fatta beslut om att byta namn till Marinkamraterna (mer formellt Föreningen Marinkamraterna). Jag är helt övertygad om att det kommer att hjälpa till att attrahera och rekrytera ett större antal medlemmar, såväl kvinnor som män, militära som civila till vår förening. Men, utöver det så måste så klart verksamheten i sig uppfattas vara så intressant och givande att man fortsätter att intressera sig och också väljer att engagera sig i det löpande arbetet.

Som en av mina företrädare uttryckte det "All verksamhet inom Flottans Män är lokal". Jag skulle vilja göra tillägget "utom Rikssamfundets, tidskriften och centralt anordnade seminarier", men i sak håller jag med om att det är den lokala verksamheten "som räknas".

I detta nummer av tidskriften finns exempel på väldigt bra initiativ och verksamheter som tagits och tas lokalt. Den totalförsvarsdag som anordnades i Västerås var det Flottans Män i Västeråsföreningen som tog initiativ till. Det blev synnerligen lyckat och en bild från den dagen pryder omslaget. Nyligen har Krigsseglardagen genomförts med stort inslag från verksamhet från Nynäshamnshövningen, Norrtäljeföreningens aktiviteter och rekryteringsarbete är väl beskrivna i avsnittet om lokalföreningarna informerar i slutet av numret och så vidare m.fl. aktiviteter i andra lokalföreningar.

Ytterligare några reflektioner kring namnbytet kan jag inte låta bli att ge. Jag tror att den första gången jag nämnde mina funderingar kring ett namnskifte var vid ett besök hos just Västeråsföreningen en vinterdag för några år sedan. Det föll väl inte i så värst god jord då men det sådde ändå ett frö någon stans som började gro i rätt många föreningar, inte minst i de som har den närmaste kontakten med de sjögående förbanden såsom Nynäshamnshövningen och Karlskronaföreningen.

Oaktat hur det var med det så efter alla diskussioner, debatt och annat så menar jag att det också är ett starkt styrkebesked att alla lokalföreningar utom två deltog i den första omröstningen om stadgeändring på ordinarie Rikssamfundsmöte i maj och att alla 24 lokalföreningar deltog i den andra och slutliga omröstningen nu i september på det extra Rikssamfundsmötet i Stockholm. Av de avgivna rösterna var 76,6 % för en stadgeändring på mötet i maj och 78,1 % för en stadgeändring nu i september (kravet för att gå igenom är 2/3 majoritet, dvs 66,6 %).

Det höga röstdeltagandet ger en stark legitimitet till det fattade beslutet och jag hoppas och utgår från att vi nu alla tar det som ett gemensamt avstamp mot framtiden så att vi kan utveckla vår fantasiska förening mot 100-årsjubileet 2035 och tiden där bortom.

I formell mening skiftar vi namn den 1 december för att hinna med att hantera förändringarna i olika register och i förhållande till Skatteverket m.fl. myndigheter och organisationer. Även tidskriften kommer att få ett nytt namn som redaktören presenterar i sin spalt.

Som kuriosas kan nämnas att vi först funderat kring att ta namnet "Marinnytt" då den ju inte längre utges av marinen. Vi tyckte dock det var lämpligt att tillfråga marinchefen innan vi gjorde det, vilket skedde.

-Jag har inget emot det, var beskedet vi fick. Det dröjde dock bara någon månad innan jag fick ett samtal från Johan Norlén där han bad oss att avstå. Flygvapenchefen hade då beslutat återstarta Flygvapennytt, arméchefen hade hängt på med Arménnytt och där satt marinchefen och hade just lovat "sitt" traditionella namn till oss. Nåväl, det var ett enkelt beslut att ge det tillbaka och gå på det namn det nu kommer att bli. Det blir väldigt bra det också.

Väl mött alla medlemmar i Flottans Män - redan nu Marinkamrater!

**Thomas
Engevall**

Redaktören har ordet

Att byta namn på en förening eller en verksamhet är en svår men kanske en nödvändig process. Flottans män har nu efter 90 år och en lång och bred process inom organisationen bytt namn till Föreningen Marinkamraterna den 18 september 2025. De flesta av läsarna, inklusive jag själv, har ju alltid starkt förknipat vårt yrkesliv med havet, flottan och örlogsfartygen. De flesta av oss har ju i yrkeslivet, oavsett om det inte har varit försvaret, ställts inför flera och stora förändringar vilket inte alltid varit det enklaste. Vindrutan är ju som bekant större än backspegeln så det gäller nu att se framåt och ha siktet inställt på hur föreningen ska utvecklas och breddas i framtiden.

Vår tidskrift, som jag och mina företrädare kan konstatera alltid varit efterfrågad och uppskattad, kommer även framgent att spegla de marina frågorna i ett brett perspektiv. Styrelsen fick uppdrag av Rikssårsmötet tidigare i år att under förutsättning av namnbyte på föreningen finnas ett lämpligt namn på vår tidskrift. Efter en genomgående analys och diskussion har styrelsen beslutat att namnet blir "Vår marin". Detta ger en möjlighet till en bred bevakning av just marina frågor. Ordet marin betyder enligt AI "Havsrelaterad eller som härstammar från havet" och det kommer från det latinska "marinus" som bl.a. betyder av havet. En bra koppling till vår verksamhet.

Att du är medlem i Flottans Män, flera av er under runt ett halvsekel, är nog för att du värnar om våra tre ledord; Kamratskapet, Örlogstraditionen och Sjöför-

svaret. De tre ledorden kommer alltså vara styrande för vår förening och verksamhet i framtiden och är grundbulten eller rättare sagt kölen som på ett fartyg har funktionen att ge stabilitet och att se till så att fartyget inte glider i sida och håller en stadig kurs oavsett namnet.

Slutligen vill jag citera Prins Bertil som skrev i en skrift från de militära Kamratföreningarna 1955 och alltså i stora drag gällande efter 70 år:

"Det syns mig vare en sund och riktig tanke, som ligger till grund för den militära kamratföreningsrörelsen: att slå vakt om det egna truppförbandets traditioner och att vara en sammanhållande länk mellan dess personal av alla grader, även sedan den militära tjänstgöringen avslutats samt att verka för utbredd förståelse för vårt försvar".

Ingmar Elofsson

E-post: ingmar.elfsson@flottansman.se

Tfn: 076-800 1600

Utgivning och manusstopp för tidskriften är fasta tider året runt och den 10:e för lokalförening och den 15:e för övrigt material. För de närmaste två numren gäller följande:

Nr 4 2025; Manusstopp 10 respektive 15 november och utgivning andra halvan av december.

Nr 1 2026: 10 respektive 15 februari.

SÖK EKONOMISKT UNDERSTÖD ELLER STIPENDIUM FÖR STUDIER FRÅN SEU – SJÖOFFICERARNAS ENSKILDA UNDERSTÖDSFOND!

Destinatärer som är i ekonomisk kris av något slag eller som har svårt att få vardagsekonomin att gå ihop är varmt välkomna att söka ekonomiskt understöd från SEU. Det kan också röra sig om exempelvis tandläkarkostnader, kostnader för mediciner eller för andra större utgifter. Varje ansökan behandlas individuellt och konfidentiellt av stiftelsen.

Därutöver så ger stiftelsen också stipendier för studier vid läroanstalt, främst för högre studier vid universitet och högskola, såväl i Sverige som utomlands. Stipendier ges även för grundskolelever för studier vid annan ort eller t.ex. sommarläger av olika slag.

VEM KAN SÖKA?

Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid Sjöofficerssällskapen i Stockholm, Karlskrona och Göteborg. **Samt äkta make/maka, änkor/änkemän, barn och efterlevande** till Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid ovan nämnda sällskap.

Ansökan skickas till per mejl till: kansli@soss.se

samt med vanlig post till: SEU C/O DVÖ, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm.

Ansökningshandlingar återfinns på www.soss.se

Frågor ställs till: kansli@soss.se

Ansökningar mottages året runt.

VÄLKOMMEN MED DIN ANSÖKAN!

Extra Riksårsmöte 2025

Torsdagen den 18 september 2025 fattades det historiska beslutet att byta namn på Kamratföreningen Flottans Män till Föreningen Marinkamraterna.

Då namnet är reglerat i våra stadgar så krävdes det en stadgeändring för att detta skulle kunna ske. En sådan kräver beslut vid två Riksårsmöten där det första genomfördes på Ronneby Brunn den 12 maj. Röstsiffrorna då uppgick till 46 röster för, och 14 röster mot, en namnändring. Då en stadgeändring kräver att minst 2/3 av de avgivna antalet röster är för den aktuella ändringen krävdes det således vid det första tillfället att 40 röster bejakade styrelsens förslag.

Redan i maj beslöts att sammankalla ett extra Riksårsmöte i september för att då kunna genomföra en andra röstomgång. Detta genomfördes i det anrika Sjöfartshuset som ligger på adressen Skeppsbron 10, ett stenkast från Kungl. Slottet.

På eftermiddagsvakten vid tre glas (13.30 för landkrabbor) startades mötet genom att förbundsordförande Thomas Engevall slog med ordförandeklubban i bordet och gav order till Jan Berglöw, ordförande i Stockholmsföreningen och ledamot av förbundsstyrelsen, att slå tre glas på den skeppsklocka som hänger alldeles innanför dörren till Strömsalongen, som lokalen kallas.

Mötet hade egentligen enbart en fråga att hantera och det var den andra omröstningen om namnet. Först skulle dock mötesordförande, mötessekreterare, justeringsmän och rösträknare utses. "Sittande" ordförande och sekreterare valdes i form av Thomas Engevall och Jan Eric Knutas. Jan Berglöw och Sten Gattberg valdes till justeringsmän tillika rösträknare.

Jan Eric Knutas, mötessekreterare och Thomas Engevall, mötesordförande.

Deltagarna samlas med bl.a. före förbundsordföranden Örjan Sterner, Sven Sahlsten m.fl.

Därefter fastställdes röstlängden, dvs vilka föreningar som var närvarande fysiskt eller som var närvarande via befullmäktigat ombud samt hur många röster som respektive förening hade att disponera. Det sistnämnda beror på antalet medlemmar i respektive lokalförening. Glädjande nog befanns alla 24 lokalföreningar vara på plats eller ha säkrat upp ett ombud för att kunna vara med och rösta. 100 % valdetagande är annars sådant man bara har kunnat observera i forna kommunistländer och ytterst sällan i demokratier - men hos oss gick det!

Utfallet av röstningen blev denna gång 50 röster för en stadgeändring och 14 röster emot densamma, inalles 64 röster. 2/3 av 64 är 43 och således fastställde den andra röstningsomgången stadgeändringen. Därmed ändras namnet på vår förening till "Föreningen Marinkamraterna" eller i dagligt tal "Marinkamraterna". Ett historiskt beslut!

Ordförande Thomas Engevall avslutade mötet med att tacka samtliga i beslutet deltagande föreningar, oaktat hur man röstat och poängterade att det är en styrka att alla varit med i beslutsfattandet.

Efter det formella mötet gavs en kortare information om "vad som händer nu" vilken återfinns i såväl protokollet från mötet som i rutan till höger.

Det viktigaste är att namnet formellt kommer att ändras till Föreningen Marinkamraterna den 1 december 2025.

Ett historiskt gruppfoto, där en icke namngiven lokalförening i sydöstra Sverige redan tagit fram en ny banderoll.

Med stöd av vice ordföranden Lars Sager utdelades också två av de medaljer som ej kunde utdelas vid mötet i maj. Dels erhöll ordföranden i Karlstad-Värmland Göran Olsson ankarmedalj i guld och dels erhöll Per Öhrnell i Stockholmsföreningen ankarmedalj i silver. Per är en av de stora eldsjälarna bakom Stora Tratten och också Stockholmsföreningens man på kansliet om tisdagarna.

Därefter vidtog gruppfoto och kaffe med kaka innan symposiet kring den svenska marinen och Nato började.

Text: THENG

Foto: Medlemmar ur Flottans Män

Sewe Lindberg och Bengt Mars från Karlshamn.

I direkt anslutning till mötets avslutande informerade förbundsordföranden om att namnändringen kommer att äga rum den 1 december 2025 för att ändringar i register och hos myndigheter, e-postadresser, websida mm ska hinna genomföras. Från och med detta datum kan alla lokalföreningar använda sig av namnet "Marinkamraterna" i egen kommunikation och annat enligt gott omdöme.

Alla lokalföreningar uppmanas att snarast möjligt justera sina namn i enlighet med det under mötet fattade beslutet och gärna ha detta klart till Riksårsmötet 2026. För att möjliggöra lokala stadgeändringar, i det fall sådana krävs, ska dock namnjustering av respektive lokalförening vara genomförd senast till Riksårsmötet 2027. De lokalföreningar som inte har genomfört sin namnändring vid denna tidpunkt (maj 2027) kommer att anses ha utträtt ur Föreningen Marinkamraterna.

Ordföranden informerade också om att vår tidskrift från nr 4/2025 kommer att ändra namn till "Vår Marin". I enlighet med de nyss antagna stadgarna är det förbundsstyrelsen som beslutar namn på tidskriften. Styrelsen har redan fattat beslutet om namnjustering av tidskriften under förutsättning att stadgeändringen gick igenom.

Nato-Seminarium

Sjöfartshuset är det gula huset med ärgat koppartak i mitten av bilden. I förgrunden kungaslupen Vasaorden.

I anslutning till det extra Riksårsmötet hölls ett seminarium i Sjöfartshuset* under rubriken "Svenska marinens roll i Nato med fokus på Östersjön". På seminariet inledde förbundsordföranden, konteramiral Thomas Engevall varefter kommendör Per Edling, kommendörkapten Johanna Hård af Segerstad och brigadgeneral Fredrik Herlitz höll var sitt anförande.

Förbundsordföranden inledde med att hälsa alla hjärtligt välkomna till eftermiddagens seminarium som samlat ca 70 deltagare från Flottans Mäns olika lokal-föreningar.

Efter det presenterade Thomas ett kortare föredrag som byggde på ett underlag som forskningsledaren vid FOI, Niklas Granholm, utarbetat inom ramen för Kungl. Örlogsmannasällskapet och som visar på ett antal genomgripande förändringar i det maritima landskapet såsom att :

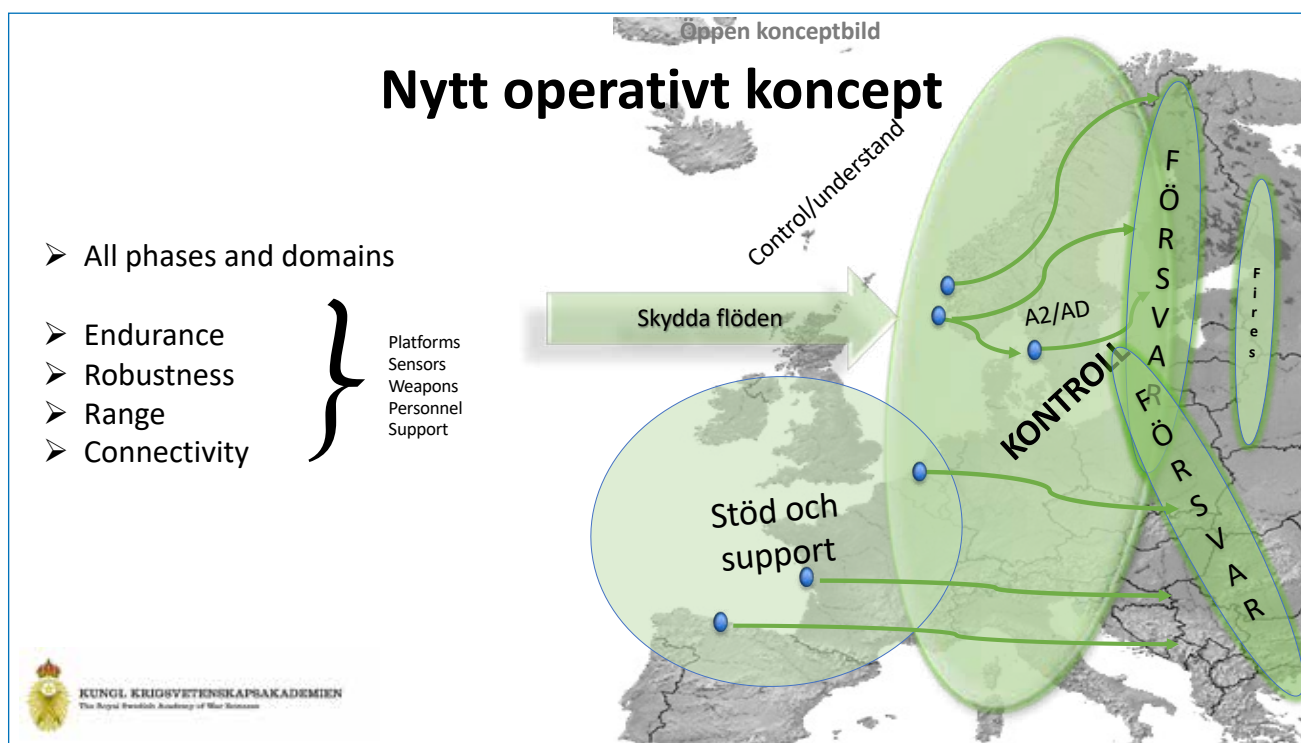
- Natomedlemskapet för Sverige och Finland innebär att skyddet av sjövägarna runt, genom och i Östersjöregionen blir än mer centrala.
- Marinerna i närområdet moderniseras och uppgraderas efter sina förutsättningar. Flaskhalsar uppstår när alla vill ha allt samtidigt från en nedväxlad varvsindustri.

- Vad kan påräknas i en kris? US Navy, Royal Navy och Marine Nationale uppträder i Nordatlanten och Östersjön, men har intressen i andra delar världen och kan snabbt skifta.
- ”The Nato-lake-debatten”. Hur tillse att alliansens marinstridskrafter fortfar att vara en komponent i Östersjöregionen?
- Både Östersjön och Västerhavet – det går inte att välja bort det ena eller andra.
- Bortamatchen. Kopplingen mellan Nordeuropa och Indo-pacifiska region är tydlig.

En slutsats av detta blir att den svenska marinen tillsammans med våra allierade inom Nato måste kunna skapa sjökontroll i Östersjön och kunna förhindra Ryssland möjligheterna att utnyttja Östersjön för sina syften.

Kommendör Per Edling, som intill nyligen varit chef för planeringsavdelningen (J5) på Operationsledningen i Högkvarteret fortsatte sedan med att noggrant redovisade hur den svenska planeringen successivt anpassats till alliansens (Natos) planering och vad detta innebär för våra marina stridskrafter och hur dessa behöver kunna nyttjas. Som ett exempel visade han bilden högst upp på nästa sida som pekar på att Nato behöver etablera

* Sjöfartshuset ligger beläget på Skeppsbron 10 i Stockholm. Huset ägs gemensamt av de fyra föreningarna Neptuni Orden, Sjökapstens Societeten, Sjömannaföreningen och Ångfartygs-Befälhavare-Sällskapet. I huset finns förutom klubblokaler en festvåning med tillhörande lokaler där konferenser mm kan anordnas. I gatuplan finns även en restaurang som har öppet för allmänheten "Bisto Bestick". Det är fritt, men inte gratis, för vem som helst att boka in sig för att ha kalas, planeringsinternat eller som i vårt fall denna gång, ett möte med efterföljande seminarium.

kontroll i Nord- och Mellaneuropa, säkra försörjningslinjerna över haven och säkerställa att "inte en millimeter" av alliansens territorium blir förvandlade till den typen av slagfält som vi nu ser i Ukraina samtidigt som vid en eventuell konflikt alliansen behöver kunna slå långt inne på motståndarens territorium (benämnt "Fires" i ovanstående bild).

Per Edling fortsatta med att beskriva hur befälsrätten över svenska krigsförband och enheter kan tänkas hanteras mellan Sverige och Nato. Det är viktigt att förstå att alla svenska förband inte med automatik ställs till Natos förfogande vid en konflikt. Överföring av förband med tillhörande befäl är en ordnad process som självfallet kan gå väldigt fort vid behov och också finnas i olika nivåer. Detta sker redan i fredstid och vi har redan avdelat svenska korvetter och minröjningsfartyg till Natorförband och operationer som ni kunnat läsa om i denna tidskrift tidigare. Även flygvapen- och arméförband har varit under Natos befäl, bl.a. bataljonen i Lettland och flygförband med Gripen i Polen.

Efter Per Edlings föredrag var det dags för en kortare rast och syresättning av lokalen varefter kommendörkapten Johanna Hård af Segerstad tog plats på podiet. Kommendörkapten Hård af Segerstad tjänstgör idag inom Operationsledningen som sektionschef inom J2 (underrättelseavdelningen) men var inbjuden som talare för hennes tidigare tjänstgöring vid den tyska marina staben DEUMARFOR under knappa 3 år. DEUMARFOR är idag omdöpt till CTF Baltic (Commander Task Force Baltic) och är en Nato-stab när den aktiveras. Denna aktivering skedde för första gången i november 2024 och staben är fortsatt

Kommendör Per Edling.

Kommendörkapten Johanna Hård af Segerstad

EVA BALTIC SENTRY – CTF BALTIC SOM AKTIVERAD CTF

TRIGGERS

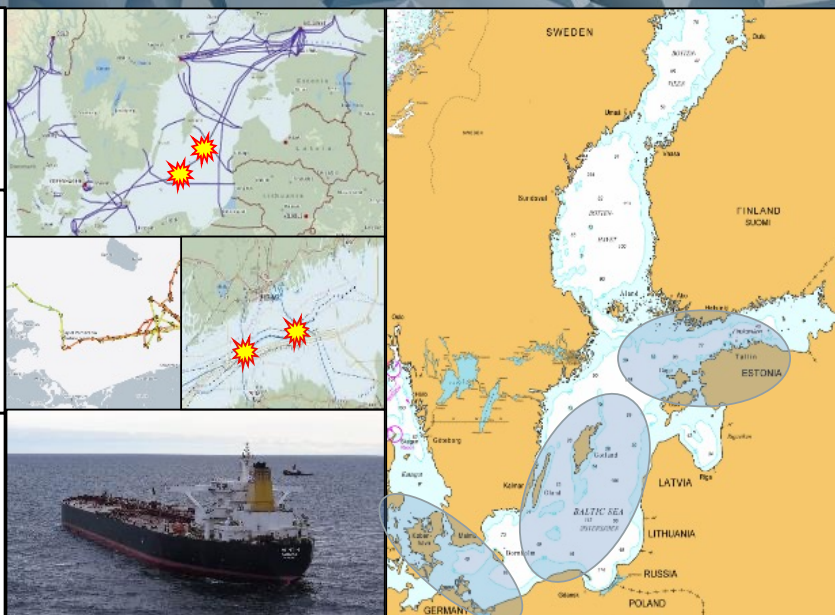
- Damaged Critical Underwater Infrastructure (CUI) in the Baltic Sea Region (BaSR)
- Military initiative
- Political summit

MISSION

- Deployment of NATO assets into AOR
- Coordination with Baltic NATO nations supporting
- Deterrence of hybrid adversaries by force presence, demonstration of NATO strength and cohesion to secure CUI and avoid future damages

ACTIONS

- C2 of assigned NATO forces
- Coordination with supporting NATO entities (multi-domain) and with national forces
- Enhancing SA/SU by compiling the Recognized Maritime Picture (RMP) and sharing among Baltic NATO states

CTF BALTIC

FOR OFFICIAL USE

8

aktiverad. Den svenske översten Hans Granlund (amfibie) är för närvarande stabschef med placering i Rostock längs den tyska Östersjökusten.

Efter aktiveringen uppdrog Nato till CTF Baltic att leda operationen "Baltic Sentry" vars syfte är att avskräcka från vidare attentat mot undervattensinfrastruktur och andra hybridhot i Östersjön. Sedan aktiveringen har så vitt känt inga nya attentat av typen släpande ankare längs botten i operationsområdet inträffat.

Johanna menade i sitt anförande att arbetet i CTF Baltic visar att förutsättningarna för bibehållen maritim säkerhet i Östersjön förbättras genom samarbete bland Östersjöländerna med ökad förståelse, etablerade kontakter, koordinering och en mer effektiv resursledning.

Det är en tydlig fördel att redan i fredstid ha etablerade former för ledning in i konflikt. Vidare kräver en sammanhängande planering avseende Natos försvar i Östersjöregionen expertis, träning och övning. Där är svensk personal är kunnig och efterfrågad, avslutade hon.

Sist ut som talare var ställföreträdande marinchef, brigadgeneral Fredrik Herlitz. Stf MC gav en framåtlutad bild av läget i marinen och vilka nya och även mer tidlösa uppgifter som ska lösas, alltifrån den materiella omsättningen till den personella tillväxten som krävs. I sin tidigare befattning fick han i uppgift att återetablera Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4). Att gå från "noll" till en personalstyrka på ca 1000 personer på några år har han redan visat vara möjligt så trovärdigheten när han på frågan från publiken om vi skulle klara av den nödvändiga personalökningarna var - Vi har inget val, det ska bara göras! är tämligen hög. Där fick vi också en uppmaning om att stödja på alla de sätt vi kan inom ramen för Flottans Män/Marinkamraterna genom att ständigt också försöka påverka beslutsfattare av olika slag att underlätta arbetet.

De bilder som visar dagens svenska marins operationsområden var också mycket intressanta. Även om merparten av våra resurser finns i vår närhet i Östersjön och på Västkusten så har vi personal på många platser ända så långt bort som i Indiska oceanen/Stilla havet med kommandörkapten Nina Vinde (tidigare bl.a. FC på Visbykorvett) som tjänstgjort ombord på den brittiska luftvärnsjagaren HMS *Dauntless* inom *Operation Highmast*.

Fredrik berättade även kort om det arbete som marinchefen Johan Norlén initierat som går under benämningen "Projektgrupp ny marin". Syftet är att skapa en så effektiv och slagkraftig marin som möjligt, inte minst organisatoriskt i det läge vi nu befinner oss i. Arbetet leds av tidigare marinchefen och chefen för insatsledningen viceamiral Jan Thörnqvist, som ju även varit Rikshedersordförande i Flottans Män vilket i sammanhanget måste ses som en stark merit. I gruppen ingår även kommandörkapten Thomas Ljugqvist (tidigare chef för röjdykardivisionen) och ytterligare ett antal personer. Gruppen ska delredovisa sina förslag nu i oktober och slutredovisa i december innevarande år.

Efter avslutat föredrag tackade förbundsordförande alla deltagarna som löpande även erhållit var sin båtvimpel med Flottans Män/Marinkamraternas logga på. De som inte hade fått uppmanades att se vimpeln som ett första steg i att skaffa en sådan. Per Edling är redan med i Stockholmsföreningen, Johanna Hård af Segerstad "lovade" att gå med nu när vi har ett nytt namn och Fredrik Herlitz var ju i sin roll som stf marinchef denna dag stf Rikshedersordförande så även han var berättigad till en vimpel.

Alla föredragshållarna avtackades även med en rejäl applåd varefter Thomas Engvall förklarade seminariet avslutat och tackade alla deltagarna för att de kom!

Ställföreträdande marinchefen Fredrik Herlitz på röda mattan.

Operationsområdet från Östersjön till Indiska oceanen. Vad som sker i Indiska oceanen och bortom, såsom i Syd-kinesiska sjön påverkar världshandeln och därmed oss. Vi behöver kunna bidra på olika sätt och såväl Danmark och nu senast Norge, har haft större örlogsfartyg som varit på plats där borta.

Text och foto: THENG
Illustrationer: Marinen

Glada deltagare på den efterföljande banketten som avhölls på Blasieholmens Restaurang och Festvåning. Den ligger ett stenkast från Drottning Victorias Örlogshem där de långväga deltagarna på det extra riksårsmötet och seminariet bodde. På bilderna ordförandens välkomsttal, samspråk mellan Lars Sager och Krister Hansén, skönsång av Bo Blyvall och Kalmarsunds ordförande Rolf Stengård med Genevieve Assekou. Foto: Ingemar Elf & THENG.

En del av naturens tystnad

Våra banbrytande innovationer är en del av försvarets förmåga att inte synas eller höras – när det verkligen behövs

SAAB

| En del av Sverige

saab.com/endelav

Nordiskt kadettmöte i Karlskrona

En fin och solig augustikväll marscherade runt 400 kadetter från Finland, Norge, Danmark och Sverige med Hemvärnets musikkår i spetsen från Amiralitetskyrkan till Stortorget för invigning av Nordiskt Marint Kadettmöte även känt som Nordic Cadet Meeting, NOKA. Under högtidliga militära former hissades de olika nationernas flaggor under tiden respektive nationalsång spelades.

Sjöstridsskolan är ansvarig och värd för NOKA 2025 och skolchefen kommandör Erik Öhrn framhöll i sitt anförande på Stortorget att syftet är stärka samarbetet mellan de nordiska länderna och bygga relationer för framtidens marina officerare. - Karlskrona är hem för den svenska flottan och idag är ni alla en del av det framhöll Öhrn.

Även Karlskronas borgmästare Peter Glimvall hälsade välkommen på stadens vägnar och i sitt tal riktade han sig direkt till kadetterna: - Du representerar de finaste egenskaperna hos våra nationer: engagemang, disciplin, nyfikenhet och mod.

- Genom att möta, utbyta erfarenheter och lära av varandra stärker du inte bara dina egna färdigheter - Du förstärker också banden mellan våra länder och marinstyrkor. Glimvall är även överstelöjtnant (R) i amfibiekåren och var ceremoniansvarig för NOKA på Gotland och Visby 1995.

- Under fem dagar tävlas det i fem olika huvudgrenar men lika viktigt är den sociala biten och att utbyta erfarenheter säger örlogskapten Mats Nilsson som varit planeringsansvarig och arbetat i stort sett ett helt år med förberedelserna. - NOKA har en lång tradition och startade 1948 i Lysekil och har genomförts varje år utom covidåren 2020 och 2021.

Invigningsceremoni på Stortorget där Hemvärnets musikkår spelade respektive lands nationalsång under flagghissningen. Flaggan i mitten är NOKA:s flagga.

- Tanken med mötet var och är att under idrottsliga-, seminarie- och sociala former utbyta marina tankar och idéer inom utbildning och verksamhet mellan kadetter, officerare och instruktörer från nordens sjökrigsskolor.

Ansvar för genomförande skiftar mellan de fyra nordiska länderna och kommer nu gå vidare till Norge för NOKA 2026 berättar Mats.

- Det är mycket som ska sys ihop och förutom tävlingarna så är det mycket logistik då runt 400 personer skall förläggas, få mat, transporters mellan tävlingsplatserna och sedan är säkerheten och informationen två andra viktiga bitar berättar Mats som i princip arbetat ett och ett halvt år med förberedelserna.

- Närmare 150 kadetter från värdlandet Sverige har

Mats Nilsson har arbetat i stort sett ett och ett halvt år med förberedelserna för NOKA.

Bilder från Naval Combat Course på Stumholmen. Skytte då det gällde att skjuta ned fem ballonger, en ansträngande paddling i gummiåtar samt löpning. Hos paddlarna ser man tydligt de blå vapenattrapperna på deltagarnas ryggar. En rejäl blågul hejarklack med "båtburen ungdom" hjälpte till.

deltagit i planeringen och genomförandet i ett dussintal olika delfunktioner.

- Tävlingarna genomfördes både på områden som tillhör kommunen och försvarets i olika delar varför en rad tillstånd och överenskommelser behövde formaliseras och godkännas.

Bara på Stumholmen där Naval Combat Course genomfördes är fem olika vad som kan kallas markägare berörda.

- Sedan är det en del som ofta kommer i skymundan och det är återställningen av arrangemanget med sammanställning av alla erfarenheter och hitta förbättringspotentialer, säger Mats.

- Tävlingen är en mångkamp med sex olika deltävlingar som simning, fotboll, terränglöpning, volleyboll, dragkamp och den egentligen och mest krävande, den som går under namnet Naval Combat Course och innehåller fyra grenar berättar Mats.

- Utöver det genomförs olika ceremonier och seminarier men ett av de viktigare momenten att umgås och utbyta erfarenheter för de olika ländernas kadetter fortsätter Mats. Samtliga nordiska länderna är numera medlemmar i NATO och språket är givetvis engelska mellan alla deltagarna, en bra förberedelse för kadetterna i sitt framtida arbete i de olika NATO-styrkorna.

Själva tävlingsdelen är ju huvudpunkten och varje land hade sina välorganiserade och högljudda hejarklackar med egen maskot. Sverige hade givetvis

Pippi Långstrump, den starkaste flickan i världen och en Svensk Tiger. Grenen Naval Combat Course genomfördes på Stumholmen och är oerhört krävande. Deltagaren springer mellan de olika stationerna och bär i gevärsrem en AK5 attrapp ("Blue Gun") som i vikt är det samma som ett skarpt vapen men utseendemässigt är den helgjuten och blåfärgad.

Efter en runda löpning (2,5km) är det ett paddlingsmoment, ny löpning sedan luftgevärsskytte mot fem ballonger, löpning igen och sedan handgrantaskastning med straffrunda om man inte träffar ringen (25m/15m för män respektive kvinnor). Slutligen efter sista löpundan ska de tävlande bära en dunk med vatten som väger 20 kg i vardera handen sista biten in mot målet. En oerhört ansträngande bana och deltagarna ligger mer eller mindre utslagna i målområdet. Här gäller det inte att göra sitt bästa utan sitt yttersta vilket tydligen Norge gjorde som vann denna deltävling.

Fotbollen avgjordes på Västra Marks fotbollsplan med sjuannalag på "tvären" av fotbollsplanen. Även här vann Norge men med Sverige som goda tvåa.

Efter fotbollen genomfördes terränglöpning (4 km) på den mycket kuperade Västra Marks terrängbana och även här var Norge oslagbara. För rättvisans skull fanns både en dam- och en herrklass.

Simningen som avgjordes i Rödeby utomhusbas-säng omfattade Livräddning 4 x 75 meter som bestod av två längder fritt simsätt där första var 15 m under

Simningsstafetten i full gång och här skördade de blå-gula en seger.

Foto: Johnatan Larsson/Försvarmakten.

En klassisk sjömansgren, dragkamp, där de finska lejonerna sopade rent mot övriga nationer.

Fotbollsturneringen och här möter Sverige Finland.

Sjuksköterska från marinbasen fanns hela tiden tillgänglig men dessbättre var det endast mindre blessyrer som fick tas om hand.

Klart för start på terränglöpningen. Foto: Johnatan Larsson/Försvarsmakten.

vatten, dyka ned och hämta en docka och bogsera den 25 meter till mål. Därefter var det stafett 8 x 50 meter fritt simsätt. Segrare blev Sverige.

Deltävlingen volleyboll genomfördes i Brinova vilket inte är någon direkt marin eller militär sportgren och vem vann, jo givetvis Norge.

På lördagseftermiddagen efter seminariet om AI (Artificiell Intelligens) i försvaret och framtiden var det dags för den traditionella sjömansgrenen dragkamp eller *Tug of war* som det heter på engelska. Dragkampen har en lång tradition och lär ha förekommit i Europa runt år 1000 e.Kr. och lär ha uppstått i Mongoliet och Kina. Tävlingen avgjordes i Hoglands park där alla mötte alla i två omgångar. Ett högstämt och ljudligt påhejande från de olika ländernas hejarklackar lockade till sig många åskådare och bland dessa turister från våra grannländer som gjorde sig hörda.

Tävlingen var hård och lite ojämn då Finland hade ett baskerförsatt lag med stora muskelmassor från sin vardag i specialförband och de andra tre länderna stod sig ganska slätt mot de finska lejonerna som vann en ganska lätt men helt välförtjänt seger. Domaren David Lilja från Hovmantorps dragkampsklubb såg till att gick enligt reglerna.

Senare under kvällen på de fyra dagarna i strålände solsken var det avslutning och vinnare blev Finland med Danmark som tvåa, Norge trea och Sverige slutligen fyra. Vid avslutningsceremonin söndag morgon på Kungsbron vid Residenset halades nationsflaggorna och den speciella NOKA-flaggan som sedan under högtidliga former och överlämnades till den norska skolchefen för genomförande av NOKA 2026 i Bergen.

Sverige kunde se tillbaka på ett mycket väl genomfört arrangemang där kadetterna och Sjöstridsskolans

personal med stöd från marinbasen och övriga Försvarsmakten genomförde NOKA år 2025 på ett mycket professionellt sätt.

Text och foto (om ej annat anges):

Ingmar Elofsson

Sverige höll fanan högt och hamnade precis utanför medaljplats totalt sett. Nästa års NOKA genomförs i Norge. Då blir det revansch!

Förbandsnedläggningen vid Berga 2005 – 2006

I föregående nummer av Flottans Mäns tidskrift Nr 2 2025 fanns några sakfel i artikeln ”Stockholms sjöförsvaret” och kommandörkapten (R) Urban Ivarsson som var delaktig vid genomförandet bidrar här med några rättelser.

Vid millennieskiftet skedde det inga förbandsnedläggningar i Horsfjärden. Utan först efter Försvarsbeslutet 2004 (FB04), varefter omfattande förbands- och personalavvecklingar genomfördes såväl på Berga som på Muskö (2005-2006).

Kvar blev 4.sjöstridsflottiljen, efter sammanslagning av 2.ytstridsflottiljen och 4.minkrigsflottiljen.

1.amfibieregementet upprättades vid Berga, varvid 4.sjöstridsflottiljen tillfälligt ombaserades till Muskö, för att återkomma till Berga 2008.

1.ubåtsdivisionen, samt Marinens Dykericentrum (MDC) ombaserades till Karlskrona.

1.helikopterdivisionen avvecklades i likhet med fartygsförbanden 2005. Verksamheten flyttades till Ronneby respektive Linköping.

Berga Örlogsskolor (BÖS) bedrev utbildning fram till 1997, då BÖS slogs samman med Karlskrona Örlogsskolor (KÖS). Omorganisationen fick namnet Örlogsskolorna med skolläningen i Karlskrona, men med jämnbåda verksamheter på båda platserna. ÖS Berga lades ner sommaren 2005, efter FB04. ÖSB verksam-

het togs över av den nybildade Sjöstridsskolan (SSS) i Karlskrona, ingen utbildningsverksamhet genomfördes längre på Berga.

Marinbas Ost (MBO) avvecklades, för att uppgå i den nyorganiserade Marinbasen i Karlskrona. Marinbasen ansvarar för basverksamheten i såväl Karlskrona som Stockholm.

Minnessten över Örlogsbas Ost, finns på Muskö. Minnessten över Berga Örlogsskolor, finns centralt placerad, vid BÖS gamla kanslibyggnad. Minnessten över 2.ytstridsflottiljen, är placerad i Örlogshamnen. Minnessten över 1.helikopterdivisionen finns vid den gamla helikopterflygplatsen.

Jag var den siste skolchefen på Berga (chef för Vapen- och Ledningssystemskolan (VLS) 2003-2004). Därefter var jag Stf flottiljchef för 2.ytstridsflottiljens avvecklingsorganisation, 2005. Bergas avveckling avslutades sommaren 2006, med huvudsakligen personalavveckling, från hösten 2005. Jag var chef för Bergas avvecklingsorganisation.

Urban Ivarsson
Kommandörkapten (R)

Flottans Män i Västerås på seglats

Flottans Män i Västerås i sitt rätta element, bland tampar och tågvirke ombord på Briggen Tre Kronor för fulla segel.

En lördag i maj var det dags för en ny upplevelse för de flesta från Flottans Män i Västerås, en segling med stort fartyg – Briggen *Tre Kronor*. Vädret var mestadels soligt med bra vind men fem grader varmare hade inte varit fel. När alla seglen var brassade hade hon 735 kvadratmeters segelyta och besättningen var helt imponerande med sina klättringar ända upp i masttopparna. Med tio män och kvinnor i besättningen hanterade de allt mycket proffsigt. Förutom besättningen var vi 36 personer som fick hjälpa till så mycket vi önskade under seglingen.

Någon agerade rorgångare en bra stund och många var med och drog i alla segeltampar som surras vid sin respektive nagel (fick vi lära oss att det heter). Vi var 16 personer som representerade Flottans Män i Västerås på färden. Förplägnaden under resan var utmärkt med förmiddagsfika, lunch och eftermiddagsfika och kocken gjorde ett mycket bra jobb. Vi avgick klockan tio på förmiddagen från Kastellholmen och var åter i hamn klockan 17. En upplevelse varmt rekommenderad.

Ett stort tack till Briggens besättning och dess förening för sitt engagerade och kunniga arbete att behålla detta fartyg i topptrim.

Text och foto: Mats Kristensson
Programansvarig FM i Västerås

Briggen Tre Kronors ordinarie besättning.

En brigg är ett tvåmastat fartyg som för minst tre råsegel på vardera masten samt dessutom stagsegel och på den aktra masten (stormasten) ett gaffelsegel. Här Tre Kronor med T 38. Foto: Ingmar Elofsson.

VI UTVECKLAR SVERIGES FÖRSVAR

Vi värnar om vår demokrati och vår gemensamma frihet. Därför utvecklar våra team innovativa, robusta produkter och system som stärker Sveriges försvar och skyddar våra kritiska samhällsfunktioner.

Läs mer på Svekon.se

LÄS MER PÅ SVEKON.SE

SVEKON

för en bättre morgondag

FÖLJ OSS PÅ LINKEDIN

Hotell Drottning Victorias Örlogshem

Bo som en Drottning men betala som en sjöman.

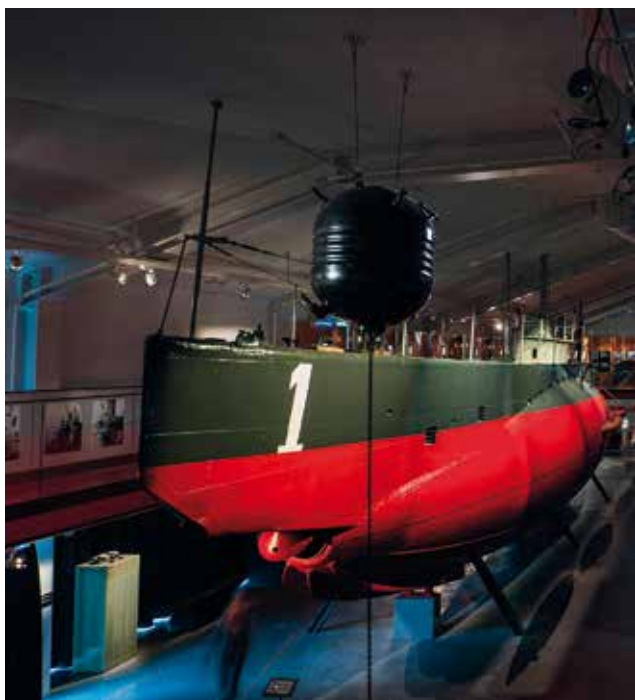
Du som tillhör Försvarsmakten och någon av alla dess frivilligorganisationer är extra välkommen, det är för dig vi finns till.

Vi är ett litet familjärt hotell på ett av de bästa lägena i Stockholm. Vi erbjuder flera olika rumstyper, enkel, dubbel till sviter. Frukost och gratis wifi ingår.

Ubåtsbyggnationer under andra världskriget

Riksdagen beslutade hösten 1902 att utveckla en ubåt till en kostnad av 400 000 kronor. Bygget genomfördes under stor sekretess och den svenska flottan sjösatte sin första ubåt den 16 juli 1904 på Stockholms örlogsvarv. Ubåten fick namnet *Hajen* och drevs ursprungligen av en fotogenmotor av typen tändkulemotor som via en generator gav ström åt en elmotor som i sin tur drev propellern. Generatoren laddade även batterierna, som användes för att driva ubåten under vattnet.

Ubåten *Hajen* i ubåtshallen på Marinmuseum i Karlskrona. Foto: Lovisa Brämning, SMTM CC-BY.

Den första ubåten i *Sjölejonet*-klassen, *Sjölejonet*, sjösattes 25 juli 1936. Fotograf okänd/Marinmuseum. D 14939_199.

Ubåten gick via Göta Kanal till Göteborg för att ingå i den flotteskader som bildats i samband med unionskrisen. Ubåten *Hajen* finns idag i Ubåtshallen på Marinmuseum i Karlskrona.

Erfarenheterna från *Hajen* togs tillvara och redan 1908 tecknades byggnadskontrakt för tre ubåtar av 2.klass. Samma år tecknades kontrakt i La Spezia Italien för ubåten *Hvalen*. Hon sjösattes i februari 1909 och efter provturer påbörjades en strapatsrik hemfärd den 30 juli. Den 4 oktober förtöjde *Hvalen* vid Skeppsholmen i Stockholm efter en resa på nära 4 000 distansminuter.

I mars 1912 fick Kockums Mekaniska Verkstad AB kontrakt på att bygga två 1.klass ubåtar (*Svärdfisken* och *Tumlaren*) samt med Bergsunds Mekaniska Verkstad AB i Stockholm att bygga en 1.klass ubåt (*Delfinen*). Ubåtarna levererades 1914 och 1915. I december 1912 tecknades kontrakt på två 2.klass ubåtar och ett år senare ett nytt kontrakt på två 2.klass ubåtar. När det första världskriget bröt ut 1914 hade marinen fem ubåtar operationsklara och under kriget tillfördes sju ubåtar så att det totala antalet kom upp i tolv stycken.

Under mellankrigstiden, åren 1918 och 1939 fortsatte den svenska marinen att utveckla och modernisera ubåtsflottan. Flera nya ubåtsklasser togs i bruk, och arbetet fokuserades på att förbättra både ubåtarnas prestanda och beväpning. Under 1920-talet antogs en plan

Sjöborren var den sist levererade ubåten av Sjölejonet-klassen sjösatt 14 juni 1942 och utrangerades 1949.

Foto: Stenberg, Malmö/Sjöhistoriska museet-MPD Fo200242.

för fartygsbyggnationer i flottan som omfattade nio ubåtar och under 1930-talet byggdes flera av ubåtarna och togs i bruk.

I samband med de politiska orosmolnen och hoten om krig i Europa under senare delen av 1930-talet och den allvarliga situationen i slutet av decenniet fick Marinförvaltningen hösten 1939 bemyndigande att bygga ytterligare ubåtar och då av Sjölejonetklassen. 1929 hade flottan 18 operativa ubåtar. Därefter började antalet sjunka på grund av utrangering av de äldsta ubåtarna.

Vid krigsutbrottet den 1 september 1939 ingick i flottan 15 ubåtar och ubåtarnas ålder varierade från 0 till 18 år med en genomsnittlig ålder av ca tolv år. Som en jämförelse hade Tyskland vid samma tidpunkt 57 ubåtar varav ett tjugotal för utbildning. Ubåtsavdelningen var indelad i fem divisioner och hade *Svea* som depåfartyg.

Sverige fick sin första överbefälhavare, general Olof Thörnell, för krigsfall under pågående världskrig 1939. 1942 beslöts att en överbefälhavare även skulle finnas i fredstid. Tidigare var respektive försvarsgren – armén, marinen och flygvapnet – direkt underställd Kungl. Maj:t och chefen för Försvarsstaben var den högst gemensamma militära befattningen. Ordet Kungl. Maj:t syftade på den verkställande regeringsmakten från 1809 fram till regeringsformen 1974.

Vid försvarsbeslutet 1942 inträdde en förändring eller bättre uttryckt en omslagspunkt i svensk försvarspolitik. Då bröts problematiken om frågan kring kvantitet

Leveranser Sjölejonet-klassen sju stycken under VK II

- 1936 HMS *Sjölejonet*
- 1939 HMS *Sjöbjörnen* och HMS *Sjöhunden* (Sjösatta 1938)
- 1940 HMS *Svärdfisken*
- 1941 HMS *Tumlaren*, HMS *Dykaren*, HMS *Sjöhästen*, HMS *Sjöormen* och HMS *Sjöborren*.

Byggda på Kockums Mekaniska Verkstad AB. Ubåtstypen utrangerades mellan 1959 och 1964.

Fartygsdata Sjölejonet-klassen

Längd:	64,2 m
Bredd:	6,4 m
Djupgående:	3,4 m i ytläge
Standard-deplacement:	580 ton
Fart ytläge:	14 knop
Fart u-läge:	x
Bestyckning:	6 st 53,5 cm torpedtuber M/32 2 * 40 mm kanon
Besättning:	32

eller kvalitet som rätt under mellankrigstiden. Beslutet blev att en kombination av de båda krävdes. Anslagen höjdes även till en nivå motsvarande 4,6 % av BNP. En intressant nivå som är högst aktuell och diskuteras även idag.

Ubåten Neptun i isen under en av de svåra isvintrarna 1942. Foto: Okänd fotograf, Marinens Pressdetalj/Sjöhistoriska museet. Fo88698AB.

Leveranser Neptun-klassen tre stycken under VK II

1943 HMS Neptun, HMS Najad och HMS Näcken

Byggda på Kockums Mekaniska Verkstad AB. Dessa ubåtar byggde på Delfinen-typen, som konstruerats av ett ritkontor i Holland i början av 30-talet. År 1951 byggdes ubåtarna av Neptun-klass om och fick nytt torn samt snorkel, samtidigt som närluftvärnet togs bort. Efter utrangering såldes de år 1970 för skrotning i Ystad.

Fartygsdata Neptun-klassen

Längd: 62,6 m
 Bredd: 6,4 m
 Djupgående: 3,4 m i ytläge
 Standard-deplacement: 540 ton
 Fart ytläge: 17 knop
 Fart u-läge: 9 knop
 Bestyckning: 5 st 53,5 cm torpedtuber M/32
 1 st 40 mm luftvärnsautomatkanon M/32 (togs bort 1951)
 1 st luftvärnsautomatkanon M/40 (togs bort 1951)
 20 st minor. Minorna placerades bordvarts i minbrunnar, som inrymdes i ballasttankarna mellan formskrov och tryckskrov
 Besättning: 29

Leveranser Kustubåtar, nio stycken ("Nummerubåtar") under VK II

U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8 och U9.

Kustubåtarna byggdes på Kockums Mekaniska Verkstad AB förutom U2 och U3 vilka byggdes på Karlskrona Örlogsvarv.

Kustubåtarna, med nummer U1 till U9, konstruerades med tydliga influenser från de tyska Typ II-båtarna.

Målet var en mindre ubåt med enkelskrov för billigare och snabbare konstruktion och enklare underhåll. För att spara vikt och korta ned dyktiden fick kustubåtarna dieselelektrisk framdrivning. De nio båtarna byggdes 1941–1944 och efter andra världskriget moderniserades sex av dem till jaktubåtar av Abborren-typ. Idag finns U3 bevarad vid Teknikens och sjöfartens hus Malmö. Skeppsklockan från U9 finns bevarad hos Flottans Män i Karlskrona.

Fartygsdata Kustubåts-klassen

Längd: 49,6 m
 Bredd: 4,7 m
 Djupgående: saknar uppgift
 Standard-deplacement: 367 ton (398 ton)
 Fart ytläge: 13,7 knop
 Fart u-läge: 7,5 knop
 Bestyckning: 4 st 53,5 cm torpedtuber M/32 med 6 st torpeder
 1 st 40 mm luftvärnsautomatkanon
 Besättning: 26

Sjösättning av ubåten U1 14 juni 1941. Foto: Fotograf okänd/Marinmuseum. D 14947_1.

Som alltid i oros- och krigstider går utvecklingen av både försvarsmateriel och taktiskt utnyttjade framåt och Sverige var inget undantag under andra världskriget. Produktionen av örlogsfartyg var hög och under perioden andra världskriget 1939 till 1945 levererades ett stort antal ubåtar. Några av dem byggdes och levererades några år före världskriget varför en fortsatt snabb leverans säkert underlättades. Tre klasser om sammanlagt 19 ubåtar levererades under de sex åren varav två några månader före krigsutbrottet. Flera depåfartyg ingick i ubåtsavdelningen och även ubåtsbärningsfartyg.

Ubåtarna vid denna tid bör nog kallas dykbåtar då de var mer ytfartyg som, när en fiende siktades i horisonten, kunde dyka och genomföra anfall med torpeder. Om hotet var litet kunde anfallet även utföras i ytläge helst i mörker både med torpeder och med kanon. Spaning bedrevs huvudsakligen på ytan med kikare vilket normalt innebar korta upptäcktsavstånd. Under andra världskriget förblev ubåtarna i allt väsentligt dykbåtar, om än med allt bättre operativ räckvidd och ut hållighet i uläge.

Text: Ingmar Elofsson

Källor: Marina ingenjörsföreningen och "Det svenska ubåtsvapnet 1904-2004".

U1 under gång i ytläge. Det är oklart var bilden är tagen och om läsarna har något förslag tas det gärna emot. Foto: Fotograf okänd/Marinmuseum D 14947_2.

Totalförsvarsdag i Västerås

Sekreterare Magnus Leuchovius ser till att Roll Up och flaggor är väl förankrade i den stilla brisen. Foto: Jan Skoog.

En lördag i slutet av maj anordnades Totalförsvarsdagen Mälaren på Kajen vid tullplatsen av Flottans Män i samverkan med Västerås stad. Flera myndigheter, polis- och räddningstjänst samt ett flertal frivilligorganisationer såsom Kustbevakningen, Hemvärnet, Missing people, Frivilliga Beredskapsgruppen, Bilkåren, Sjöräddningssällskapet, Frivilliga Motorcykelkåren och många andra fanns på plats.

Respektive förening berättade om sin verksamhet för besökarna samt förmedlade ökad kunskap och förståelse för totalförsvaret. I tältet hos Flottans Män bjöds det på spel "sänka skepp", prova på att göra olika knopar samt utdelning av godis i form av hallon- och lakritsbåtar.

Maria Byqvist som är medlem i Flottans Män berättade om hjälpen hon utför till Ukraina, bland annat tillverkar hon smycken som hon säljer till förmån för ukrainare. Maria som även är mästare i ballongknytning deltog även med att knyta dessa. Emellanåt var det en lång kö av barn som ville ha en blomma, hund eller andra figurer gjorda av ballonger.

En strid ström av besökare passerade under den soliga dagen.

Text: Sonja Arvidsson
Flottans Män Västerås

T.h. Flottans Män Västerås ordförande Antonio Grimaldi för dagen iklädd röda byxor. En skål med godisbåtar står på bordet. Foto: Sonja Arvidsson.

Kassören Peter Nicolaides spelar sänka skepp med barnen. Gissa vem som oftast vinner. Foto: Sonja Arvidsson.

Stockholms sjöförsvär

Del 3 – Det fasta sjöförsvaret

Inledning

Detta är den tredje delen i en artikelserie i fyra delar om Stockholms sjöförsvär. Denna del beskriver Stockholms fasta sjöförsvär. Vi hoppas att artikelserien ska locka läsaren att besöka Stockholms skärgård där många av de försvarsanläggningar och minnesmärken som vi beskriver finns kvar att bese och att besöka. Följ med oss på sjöresan genom historien, nu hissar vi segel!

Det fasta sjöförsvaret

Stockholms sjöförsvär bygger historiskt på tre delar: 1) en befäst stad med stadsmurar och försvarstorn, 2) ett fast försvar med fästningar och kanonbatterier samt 3) en rörlig sjöstyrka med fartyg och båtar. I denna del studerar vi det fasta sjöförsvaret (eller det fasta sjöfrontsartilleriet). Det fasta sjöförsvaret byggs upp genom att anlägga befästningar i trånga sund och fylla igen andra sund med försänkningar. På så sätt tvingas fartyg att passera de sund där försvaret är som starkast, till exempel Kodjupet vid Vaxholm. I Stockholms skärgård finns cirka 80 fasta fästningar och kanonbatterier spridda från norr till söder. Men dessa anläggningar är inte placerade slumpmässigt. Det fasta sjöförsvaret runt Stockholm ordnas i tre så kallade försvarslinjer: den inre försvarslinjen på 1500-talet, den yttre försvarslinjen i samband med första världskriget och havsbandslinjen, som påbörjas under 1930-talet och färdigställs under andra världskriget.

Den inre försvarslinjen

Redan under 1500-talet börjar den inre försvarslinjen byggas en bit ut från själva staden. Gustaf Eriksson Vasa (1496–1560) driver igenom en landsomfattande försvarsplan. Där ingår bland annat en befästning i Vaxholm. Han skyddar även Stockholms inlopp med ett blockhus på Djurgården (dagens Blockhusudde). Även efter Gustav Vasas tid fortsätter utbyggnaden av Stockholms sjöförsvär. Dalarö skans börjar anläggas 1656 i syfte att skydda södra inloppet till Stockholms

Bilden ovan är en av de äldsta stockholmsbilderna från 1577. Bilden publicerades i ett bokverk utgivet i Köln 1588.

skärgård. I mitten av 1600-talet uppförs skansar på Mörkö för försvar av farleden genom Södertälje till Mälaren. År 1676 byggs befästningar vid leden genom Baggensstaket. Under 1700-talet byggs ett fästningstorn

Bild 1: Stockholms fasta försvarslinjer, kartbild från Stockholms kustartilleriförsvar 1914–2000 av Alexander Wahlund.

Bild 2: Vaxholms kastell. Kopparstick från *Suecia antiqua et hodierna* utfört ca 1660–1710 och publicerat på 1720-talet av Erik Dahlbergh.

vid Oxdjupet och befästningarna vid Baggensstaket förstärks.

Vaxholms kastell

Vaxholms kastell är en fästning belägen i sundet mellan Vaxön och Rindö i Vaxholms kommun. I början av 1500-talet låter riksföreståndaren Svante Nilsson Sture (1460–1512) uppföra ett blockhus i timmer på holmen. Gustav Vasa anlägger en ny förstärkt befästning i Vaxholm 1548 till skydd för inloppet till Stockholm. Kungen påbörjar också ett projekt att fylla igen Oxdjupet för att förhindra sjöfart genom sundet. Under Johan III:s styre (1556–1563) ersätts blockhuset på Vaxön med ett runt stentorn. Vaxholms kastell stoppar vid flera tillfällen angrepp mot Stockholm. Första gången är 1612 då danskarna anfaller och andra gången 1719 då ryssarna härjar i Stockholms skärgård.

År 1833 påbörjas en större ombyggnad som ger Vaxholms kastell dess nuvarande utseende. Den vapenteknologiska utvecklingen gör dock att kastellet snabbt blir omodernt. År 1872 utförs ett prov där pansarbåten HM *Hildur* med sina räfflade kanoner skuter rakt igenom en av murarna. Kodjupet blir i slutet av 1800-talet också en trång farled för de allt större ångdrivna fartygen. En utredning 1867 anser att Oxdjupet bör öppnas för genomfart samt att en ny stark fästning ska byggas på Rindö. År 1877 står fästningen Oscar Fredriksborg färdig. Oscar Fredriksborg bestyckas 1897 med

ett 24 cm batteri om sex pjäser. I det nedre verket byggs senare också Sveriges enda fasta torpedbatteri. Det sägs att den preussiske fältmarskalken greven Helmuth von Moltke (1800–1891) bara lär ha skrattat två gånger i sitt liv. Första gången är när hans svärmor dör, andra gången när han ser Vaxholms fästning. Vaxholms fästning är omodern redan när den är färdigbyggd år 1863. Vaxholms kastell fortsätter dock att fungera som ett administrativt centrum, utbildnings- och förlägningsplats för kustartilleriet fram till andra världskriget.

Vaxholmslinjen kallas den befästningslinje som skyddar farlederna förbi Vaxholm. Linjen byggs ut under slutet av 1800-talet. Linjen sträcker sig från Värmdö i öst, över Rindö och Vaxön till Lillskär i väst. Här finns skydd för de viktiga sunden Oxdjupet och Kodjupet. Fram till 1925 är linjen den viktigaste befästningen i Stockholms fasta sjöförsvar.

Bild 3: Vaxholmslinjen. Karta av Holger Ellgard.

Bild 4: Dalarö skans. Oljemålning av Per Wilhelm Cedergren 1860. Ur Sjöhistoriska museets samlingar.

På Vaxholms kastell finns Vaxholms Fästnings Museum. Museet skildrar fästningens fascinerande historia under 500 år. På kastellet finns restaurang och konferensverksamhet. Även fästningen Oscar Fredriksborg vid Oxdjupet finns bevarad och kan besökas. På Vaxholms kastell finns flera marina minnesmärken samlade: Krutexplosionen på Vaxholms kastell 1887, Flygolyckan 1921, Stridsbåtsolyckan 2004 samt Skjutolyckan på Utö 2008. Vaxholms kastell med museum och minnesmärken samt Oscar Fredriksborg är värdefulla minnen av Stockholms fasta sjöförsvar. Tag chansen och besök dem!

Dalarö skans

Dalarö skans är en fästning på en ö söder om Dalarö. Skansen börjar anläggas 1656 för att kontrollera den viktiga Landsortsleden till Stockholm. Under rysshärjningarna år 1719 lyckas de ryska styrkorna kringgå Dalarö skans. Dalarö skans har aldrig varit inblandad i någon strid under sin tvåhundra år i aktiv tjänst. Södertörns Sjövärnsskär bedriver sommarskolor på skansen mellan 1945 och 1981. Numera ägs skansen av Statens Fastighetsverk och hyrs ut till ett civilt eventföretag. Skansen är i välbevarat skick och ett fint exempel på en 1600-tals fästning. Dalarö skans kan besökas med egen båt.

Den yttre försvarslinjen

En utredning 1911 föreslår att en yttre försvarslinje ska byggas. Linjens syfte är att stoppa fienden längre ut och för att skydda Svenska flottans in- och utlöpande genom Stockholms skärgård. 1925 års försvarsbeslut lägger ner delar av den inre linjen. Den nya yttre linjen sträcker sig i Siarö–Galtholmen–Djurö–Örsundet–Fällström. Batteri Torsberg på Värmdö utrustas med fyra väldiga 30,5 cm m/16 haubitspjäser. Haubitspjäserna är de kraftigaste pjäser som byggts av Bofors i Sverige. Av den yttre försvarslinjen finns idag endast Siaröfortet kvar.

Siaröfortet

Siaröfortet är en försvarsanläggning från början av 1900-talet, belägen på Kyrkogårdsön strax norr om Ljusterö. Fortet är strategiskt placerad i den norra farleden, Furusundsleden. Fortet rymmer 400 man och är färdigt att användas 1924. Kanonerna är 15,2 cm m/1898. Fortets minstation spärrade Furusundsleden med en fast minering. Redan efter två år anses dock fortet vara omodernt. Medan den övriga verksamheten avvecklades på ön 1939 så behölls minstationen aktiv ända fram till 1959.

Idag är fortet restaurerat och iordningställt som museum som visar försvaret av huvudstaden under 1900-talet. Det gamla logementet har blivit vandrarhem med konferensmöjligheter, och gästhamnen rymmer över tjugo båtar. Siaröfortet är väl värt ett besök som ett bevarat minnesmärke över Stockholms fasta sjöförsvar från tiden för första världskriget. Siaröfortet kan besökas med egen båt eller med Vaxholmsbåt från Stockholm (Strömkajen) eller Vaxholm.

Havsbandslinjen

Under andra världskriget påbörjas en hastig utbyggnad av det svenska försvaret. Per Albin Hanssons (1885–1946) berömda ord "vår beredskap är god" är en sanning med stor modifikation. Under tiden efter första världskriget har det svenska försvaret mer eller mindre lagts i malpåse. År 1939 är det återigen orostider och krig i Europa. Det blir nu bråttom att stärka vårt försvar. En utbyggnad av fast kustartilleri längre ut i skärgården efterfrågas för att bättre kunna försvara Stockholm. Marinstaben lämnar ett förslag om att bygga en serie batterier i en ny havsbandslinje från Söderarm via Korsö och Mällsten till Öja (Landsort). Havsbandslinjen påbörjas omgående och pjäser från bland annat Vaxholms fästning grupperades i Havsbandslinjen. Två 21 cm kanoner grupperades på Hamnskär och två 15,2 cm kanoner grupperades på Söderarm. Kanonerna kommer ursprungligen från pansarbåtarna *Göta* och *Svea*. Två 15,2 cm kanoner grupperades på Korsö och tre 15,2 cm pjäser i pansartorn från batteriet vid Rindö redutt flyttas till Landsort. Härutöver byggs ett stort antal strålkastare, minstationer och 57 mm batterier i skärgården.

Havsbandslinjen kommer till slut att omfatta 48 batterier, 15 minspärrtroppar samt funktioner för ledning, mätstationer, strålkastare och luftvärn samt sjö- och luftbevakning över hela Stockholms skärgård. Totalt är över 10 000 man från Kustartilleriet inkallade till Havsbandslinjen under andra världskriget. Stockholm har till slut fått ett heltäckande starkt fast sjöförsvar, klart att användas när andra världskriget tar slut.

Söderarm

Söderarm ligger i yttersta havsbandet i Stockholms skärgård, på gränsen till Ålands hav. Här finns en

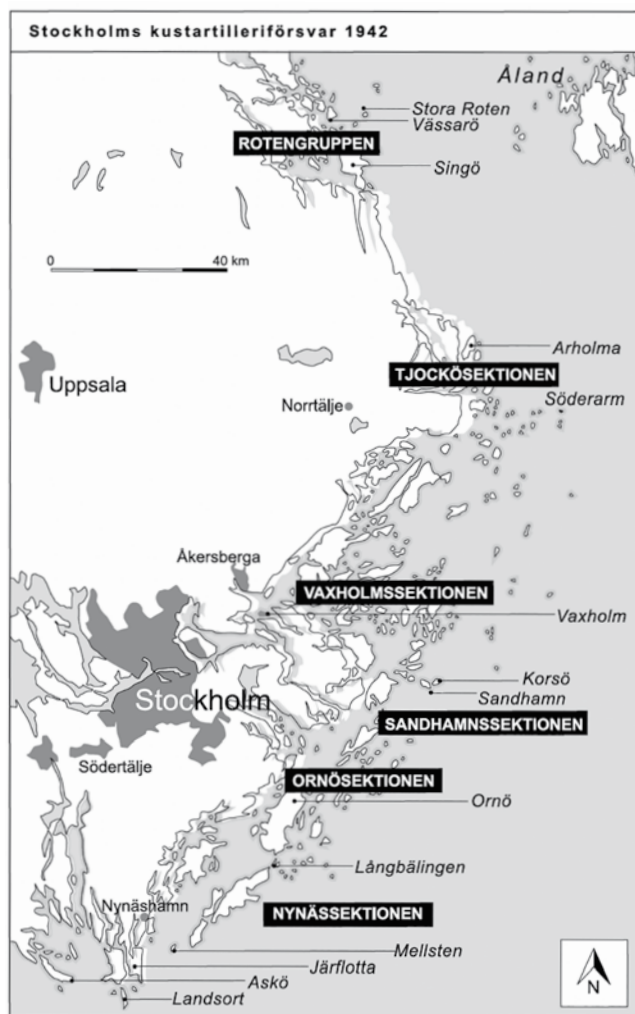

Bild 5: Stockholms kustartilleriförsvar 1942. Karta från Försvaret av Stockholm under kalla kriget av Thomas Roth.

bemannad fyrplats sedan 1700-talet. Fyrtornet byggt 1839 är inte längre en aktiv fyr, men en lampa lyser och fyren är k-märkt. På Söderarm anlades det befästningar, skyddsvärn och fast artilleri från 1937. Försvarsanläggningen kallas för Batteri Söderarm och här placeras två 15,2 cm kanoner. Mellan 1939 och 1945 byggs baracker för de cirka 200 soldater som ligger förlagda på Söderarm under beredskapstiden. På 1960- och 1970-talen sprängs stora anläggningar ned i berget med sex våningar under fyren, varje våning är 120 kvm.

År 1999 fattas beslut att det svenska invasionsförsvaret ska läggas ned. Allt gammalt ska bort! Klockan halv ett lördagen den 28 september 2002 tystnar det fasta kustartilleriet för gott. Då sköts de sista skotten från Söderarms ERSTA-batteri. Skottsalvan innehöll inte mindre än 93 projektiler. De tre Boforstillverkade 12 cm kanonernas högljudda avskedsföreställning följdes av flera hundra gäster. Det sägs att orsaken till den sista stora salvan är att ammunitionshissarna redan hade demonterats och det fanns inget annat enkelt sätt att få upp ammunitionen! Utan fungerande ammunitionshissar hade det dock inte gått att skjuta alls så det kanske är

mest en skröna. År 2004 påbörjar militären en nedmontering av alla försvarsanläggningar på Söderarm.

Söderarm är sedan under flera år en populär konferensanläggning och besöksmål. Det förändrade världsläget gör dock att Försvarsmakten nu börjar återta delar av Stockholms skärgård. Det har tidigare omfattat bland annat Märsgarn och Gålö, och i skrivande stund gäller det Söderarm. Anngret Andersson och hennes man Åke har drivit Söderarms fyrplats konferensanläggning i 18 år. Men nu ska Försvarsmakten ta över. Var museifartyget *M 20*:s besök under våra militärhistoriska resor 2024 en av de sista resorna till Söderarm? Det vore tråkigt, då Söderarm är en historiskt intressant och spännande plats. Men kanske är detta nödvändigt eftersom marinen behöver utöka sin verksamhet och närvaro i skärgården. Som rospiggarna säger, ”förr eller senare är ryssen tillbaka”.

Det fasta försvaret under kalla kriget

Havsbandslinjen fortsätter att vara mycket viktig för Stockholms sjöförsvar under kalla kriget. Linjen underhålls och kompletteras men det enda nya batteriet under denna tid är Batteri Arholma. Rygggraden i det fasta sjöförsvaret under kalla kriget är Bofors 7,5 cm m/57 som succesivt ersätter de gamla 15,2 cm kanonerna m/1898. Ytterligare ett stort steg i modernisering av Havsbandslinjen sker under 1960-talet då System ERSTA utvecklas.

Batteri Arholma

Strategiskt placerat vid havet i norra Roslagen på ön Arholmas norra spets ligger Batteri Arholma. Batteriet byggs under kalla kriget och står färdigt 1968. Det är ett stort batteri med flera pjäser, bland annat en 10,5 cm tung kustartilleripjäs. I berget göms en stor anläggning med logement, stridsledningslokal, kök och sjukvårdslokaler för 340 man. Batteri Arholmas uppgift är att skydda Stockholm mot en sovjetisk invasion i norra skärgården. Batteri Arholma läggs ner i början av 2000-talet men bevaras som ett museum och endast en pjäs finns kvar. Här finns restaurang, konferens- och övernattningsmöjligheter. Batteri Arholma är unikt med i princip en orörd anläggning med vapen, inredning, kläder, sovplatser och annan utrustning. Att besöka Batteri Arholma är som att förflyttas tillbaka till 1968. Batteri Arholma ligger på platsen Arholma Nord. Batteriet kan besökas med egen båt eller med Vaxholmsbåt från Simpnäs.

System ERSTA

Batterierna i Havsbandslinjen blir med tiden omoderna och avvecklas under 1960-talet. De ersätts av det nya systemet Ersättning Tungt Artilleri (ERSTA). ERSTA är ett batteri byggt kring en mycket modern och avancerad 12 cm tornautomatpjäs m/70 från Bofors. Kanonen kan skjuta iväg 22 kilo tunga projektiler, en varannan sekund, mot mål så långt som cirka 30 kilometer ut till

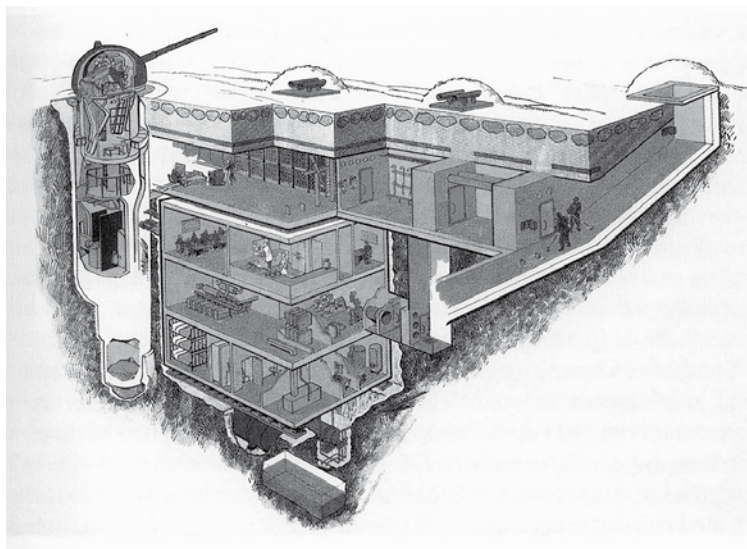

Bild 6: Principritning ERSTA-batteri, Statens fastighetsverk.

havs. Batterierna får en mycket hög skyddsnivå och ska teoretiskt sett kunna stå emot nära träffar av kärnvapen och direktträffar av alla konventionella vapen. Anläggningarna konstrueras som helt självständiga enheter. De är kapabla att klara sig i upp till 30 dagar, med proviant, färskvatten, sjukvård och elkraft. ERSTA är, när det byggs, ett av världens mest avancerade artillerisystem och torde fortfarande vara svåröverträffat vad gäller träffsäkerhet, skydd och uthållighet. ERSTA-batterier planeras för 10 platser men uppförs slutligen på 6 platser under åren 1977–1983: Söderarm, Landsort, Slite (Gotland), Ystad, Trelleborg och Holmögadd. Efter 2000-års försvarsbeslut avvecklas och demonteras tragiskt nog samtliga Erstabatterier. System ERSTA är

både höjdpunkten och slutpunkten på det fasta sjöförsvarets era.

Batteri Landsort

ERSTA-anläggningen på Landsort (Öja) finns bevarad som statligt byggnadsminne och museum. Anläggningen är i aktivt bruk från 1977 till 2000. Den öppnas 1 januari 2013 för allmänheten som ett museum, kallat Batteri Landsort. Batteri Landsort är en unik anläggning som bevarar och visar svensk försvarsförmåga när den är på sin höjdpunkt under slutet av 1900-talet. Dock är det endast en pjäs som finns kvar. Landsort med Batteri Landsort och en modern skulpturpark, är väl värd ett besök. Landsort på ön Öja nås med egen båt eller Vaxholmsbåt från Ankarudden, söder om Nynäshamn.

Avslutning

I vår artikelserie om Stockholms Sjöförsvar har vi i denna del beskrivit hur Stockholms fasta sjöförsvar med befästningar och batterier utvecklas i tre försvarslinjer. Flera av dessa anläggningar finns bevarade än idag och kan besökas. Tag chansen att uppleva Stockholms marina historia på plats i Stockholms skärgård. Håll även utkik den avslutande artikeln i detta spännande ämne!

(På kamratföreningen Vapenbrödernas hemsida www.vapenbroderna.se under fliken historik kan du läsa mer om KA-förbanden inom Stockholms Kustartilleriförsvar. Red anm).

Carl Anders Torelm (t.v.) är bergsingenjör och kapten i Flottans reserv. Han är Ordförande i Föreningen M 20 som ansvarar för bevarandet av museifartyget Minsveparen M 20. Anders är författare till flera böcker, bland annat "Minsveparen M 20 – 80 år till sjöss i krig och fred" samt flera marinhistoriska artiklar. Anders Torelm är engagerad i det marina kulturarvet och är initiativtagare till minnesutställningen "Räddningen över Öresund 1943" som visats på Sjöhistoriska museet under 2024. Foto: Ingmar Elofsson

Johan Anders Boström är tandläkare och kapten i Flottans reserv med tjänstgöring på jagare, minfartyg och minsvepare. Han bedriver militärhistorisk forskning och har medverkat i böckerna "Kryssare" och "Marinens Skonerter" samt varit medförfattare till boken om minsveparen M 20. Johan Boström har länge varit engagerad i Veteranflottiljen och var under många år ordförande i Föreningen M 20.

FIBEROPTIK FÖR TAKTISK KOMMUNIKATION

Vi levererar taktiska kommunikationslösningar baserade på fiberoptik. Våra högkvalitativa lösningar ger dig möjlighet att leda med kontroll – med vetskapen om att din data alltid är säkert skyddad, även i de tuffaste marina miljöer.

Leverantör till Försvarsmakten sedan 1988.

micropol.com

Stiftelsen Samfonden för Sjöofficerssällskapet i Karlskrona

Som medlem i Sjöofficerssällskapet i Karlskrona, SOS:K. har Du möjlighet att ta del av en rad förmåner. Bl.a. kan Du hyra sällskapets stugor till väldigt förmånliga priser. Om du är medlem har du möjlighet att söka medel ur en speciell stiftelsen Samfonden.

- Syftet med stiftelsen och utdelningen från Samfonden är att hjälpa en anhörig när en ekonomisk situation kräver det berättar Mikael Holmström, Skattmästare i Sjöofficerssällskapet. - Det kan vara i samband med nära anhörigs dödsfall, sjukdom, olycka eller något annat skäl. - Är du efterlevande maka/make/barn till avliden enligt nedanstående så har du möjlighet att ansöka om ekonomisk hjälp från Samfonden.

- Kravet är att anställd i Försvarsmakten och Karlskrona garnison eller före detta anställd eller medlem i Sjöofficerssällskapet berättar Mikael. Ansökan kan vara som ett engångsbidrag för exempelvis begravningshjälp till dödsboet. - Ansökan kan även vara som ett flerårigt understöd. Sökande ska vara ekonomiskt behövande utan större förmögenhet på grund av låg pension/inkomst. Den som söker kan dock äga bostadsrätt eller villa.

Din ansökan ställer du till:

Samfonden för Sjöofficerssällskapet i Karlskrona

c/o Mikael Holmström

Backabovägen 38 a 371 46 KARLSKRONA

Har du fler frågor så kan du även kontakta Mikael Holmström via telefon 070-282 01 33 eller via mail till sosk-skattmastare@gmail.com I kommande nummer kan du läsa om Sjöofficerssällskapet i Karlskrona

Text: Ingmar Elofsson

Mycket på gång i Halmstad

En samling Flottans Män och Kvinnor utanför Marinstugan där det var dukat för fest.

I maj avhölls den årliga och traditionella Vårfesten i Marinstugan. Totalt närvarade 26 medlemmar. Gruppen var även i år förstärkt med kamrater från Lyngby i Danmark under ledning av Niels Hald.

Som vanligt samlades deltagarna för mingel i trädgården med korvgrillning. Det var hård åtgång på korvarna. Vissa hot om regn förekom men till slut så dök solen fram som sig bör.

Nu var det så dags för de mytomspunna tävlingarna boule, luftgevärsskytte och slangbella. När det gäller luftgevärsskyttet så blev det till slut särskjutning. Men inte med luftgevär utan med luftpistol. Att skjuta med luftpistol visade sig inte vara helt enkelt.

Efter några timmars mingel och tävlande var det så dags att sätta sig till bords. Här hade Mats och Arne dukat fram en fantastisk buffé. Ordförande hälsade samtliga varmt välkomna och en speciell hälsning till våra danska kamrater. Ordförande passade på att gratulera det danska ishockeylaget som slog Kanada i VM.

Maten som serverades var en helt perfekt medelhavsbuffé och med tiden tömdes faten. Som vanligt var det hög stämning. Leif var alltså ledare och det sjöngs både på svenska och danska och det skålades åt alla håll. Till slut så bröts taffeln och deltagarna begav sig hemåt.

Under våren och sommaren har Marinstugan med tillhörande stugor, Snappen och Kajutan genomgått en rejäl och behövlig ansiktslyftning. Samtliga stugor har

”Toppgastar till väders!” hette det på segelfartygen. Lite åt det hållet var det vid jobb utanför marinstugan. Från vänster: Björn Gustafsson, i toppen, Arne Lind, till höger, Torbjörn Malmkvist.

Ovan: Arne Lind i målartagen.

Ovan t.h.: Ett glatt Flottans Män i målartagen. Från vänster; Mats Leminger, Björn Gustafsson, Inge Andersson, Torbjörn Malmkvist och Arne Lind.

Direkt t.h. Den uppfräschade namnskylden sätts på plats av från vänster: Björn Gustafsson, Arne Lind och Torbjörn Malmkvist.

tvättats, skrapats och målats. Även stuprör och häng-rännor har snyggats till. Flaggstängerna har fått nya linor och skyltar har snyggats till. Elarbeten har utförts och även trädgården har fått en ansiktslyftning. Arbetet har utförts av en liten grupp bestående av riktiga entusiaster.

Det är många människor som dagligen passerar Marinstugan och ofta stannar folk till och vill prata om stugan och även gå in och se hur det ser ut i Marinstugan. Därför har det varit viktigt att Marinstugan och trädgården varit fin och inbjudande.

Vi har kommit överens i vår förening att vi ska bli bättre på att synas och marknadsföra oss.

I augusti har vi inplanerat ett Öppet hus och den 7 oktober så kommer Förbundsordförande Thomas Engvall ner och besöker oss. Då hoppas vi på stor uppslutning.

Med hälsningar från Halmstad

Torbjörn Malmkvist

Samtliga foton: Leif Leihed

Marinstugan i Halmstad, snygg och prydlig efter arbetena. Klart örlogsmässig!

Karlskronalots från 1916

Hemlig.

Karlskronalots för fartyg och båtar med ringa djupgående.

I min ägo har jag två böcker, båda med namnet Karlskronalots för fartyg och båtar med ringa djupgående. Böckerna är från 1916 och 1925–26. För de båda svarar kaptenen vid Kustartilleriet, Sigurd Christensson. Böckerna var från början hemligstämplade, men hemligstämpeln är, vad jag förstår hävd dock inte när. Så här skriver författaren till sin chef, översten Sam Bolling:

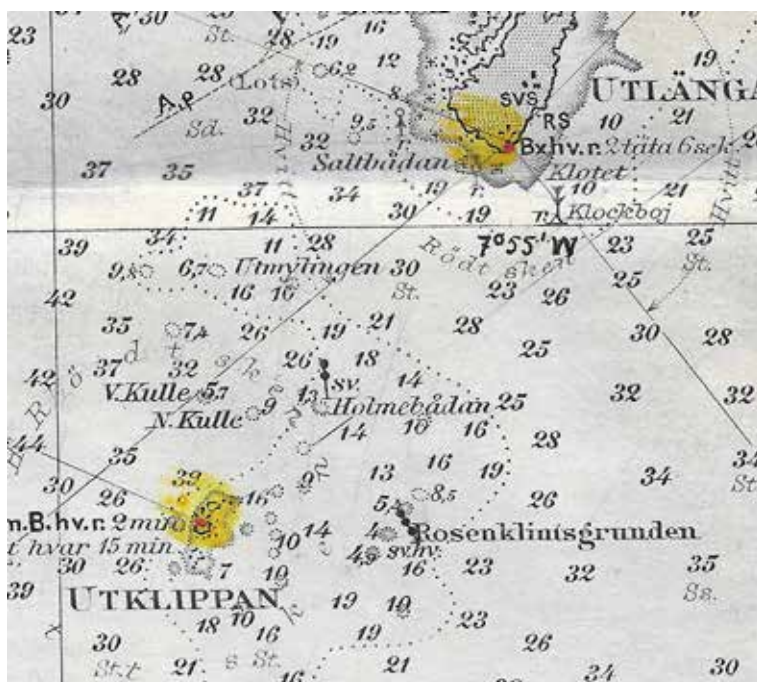
Till Chefen för Karlskrona kustartilleriregemente

Härmed får jag vördsamt överlämna Karlskronalots för fartyg och båtar med ringa djupgående, avsett att komplettera befintliga militärledsbeskrivningar från åren 1877 – 1879, varefter lederna kontrollerats genom lotsningar samt med hjälp av ”kända” män”; någon tillfällig militär sjömätning har ej kunnat utföras.

I den händelse boken kommer att tryckas, bör detta ske på bästa normalpapper i nuvarande format med förtoningarna något förminskade. Varje bok förses med genomskinliga fodral av sådan storlek, att boken i detsamma kan ligga uppslagen. Den genomskinliga skivan fästes till fodralet medlest stora stygn i två rader.

Karlskrona den 16 maj 1916
S Christensson
Kapten

Boken innehåller ledbeskrivningar för hela Karlskrona skärgård, tagna såväl ur allmänna sjökort som militärledskort och kompletterad med leder, där kunskapen gått i arv. Jag vet att

Längst bak i boken finns ett sjökortsavdrag där namn och utmärkning känns igen. Fyrkaraktärer och utprickningssystemet är dock annorlunda idag.

Försättsbladet med den hävda hemligstämpeln och diariet för den 10 maj 1916, nästan på dagen för 100 år sedan

II. S. om Sönders (2.4)

A, e, I, 3. Antu.

De V. Skälöbaracken kommer in till Sönders/är Agnaskans
bränning klarad, varföre gilla st. b.

1. midvintern mellan Agna- och Kyrskåren ä ena Sönders ä andra
sidan, antaude isynnerhet Sönders landgr.

Inlag

2. Kuarrholmens S. nord mitt emellan två träs på G. Skälö (3.0, st. för. 2).

(förtöningen införas här!)

lämnande om st. b. G. Rövr. (bränning) släpp, och Vikas. trämne släpp.

Samt om b. b. Barlastens och Kyrskens bränningar utmärkta med tvåmne kvastpr.

För. 2. Kuarrholmens S. nord mitt emellan två träs på G. Skälö.

Navigeringsanvisning och förtöning över en av lederna
i Karlskronalots.

några av Muldivisionens äldre befäl utnyttjade ett antal
sådana leder.

Boken är handskriven och gjord med en precision,
som är beundransvärd – en riktig raritet

Boken från 1925 – 26 är en komplettering av leder
och kontroll av beskrivna leder. Bilderna är exempel
på de ledbeskrivningar som finns i boken från 1916.

Christenson Sigurd O A

Född i Karlskrona den 8 juni 1878. Föräldrar kommen-
dörkapten Carl Alfred Leonard Christenson och Neelje
Marie Fredrique Rosenswärd. Studentexamen i Karls-
krona 1897.

Underlöjtnant vid Karlskrona artillerikår 1899, löjtnant
vid KA 2 1903, kapten 1907, major i marinen 1928 och
i reserven 1933.

Text: Olle Melin

Samtliga foton/illustrationer: Arkiv Olle Melin

HEMLIG.

För Chefen för Högst Karlskrona Artilleri- och Ingenjörskorpsen.

Härmed får jag värdigt överlämna "Karlskrona-
lots för fartpr och batar med några öfversikt", avsett att
komplettera befälets militärskötselbeskrivningar.

För grund för arbetet har i huvudsak beaktat när-
ningar från åren 1877-79, varföre beaktas kontrollerade
genom båtningar samt med tillämpning av "Hälsö mån", närm-
liggande militär skötselbeskrivningar har ej beaktats utöver.

I den hälsö boken kommer att finnas, för detta ska på bästa möjliga sätt i svarande
formet med förtöningar och närmast förminskade. Här-
re boken finns med genomskjutit förord av påsen
slutet, att boken i öfversikt kan lita uppställ-
gen. Den genomskjutit skivan fäster till för-
ordet med ett stort stycke i två rader.

Karlskrona den 10 maj 1916.

S. Christenson
Karlson

Sigurd Christianssons introduktion i Karlskronalots.

Snabbutbildning inom Hemvärnet

Västernorrlandsgruppen i Härnösand var i sommar värd för en den första "snabbutbildningen" i landet av blivande hemvärnssoldater. 144 män och kvinnor genomförde fem lärorika veckor med sikte på att bli skyttesoldater eller kanske efter mer utbildning gå vidare mot andra befattningar i försvaret.

Den nya utbildningen i Härnösand, Frivillig Militär Utbildning (FMU), var först i landet och har nu utvärderats. Resultatet blev mycket positivt. Det är redan klart att landets alla fyra militärregioner genomför FMU under 2026. Först ut blir troligen Västra militärregionen med ett utbildningstillfälle i Skredsvik. I Skredsvik är marinens Röjdykardivision baserad. I Västernorrlandsgruppen ingår även Hemvärnsbataljoner vilka även har marina uppgifter.

Det blir också två nya omgångar FMU i Norrland, i Kalix eller Kiruna och åter i Härnösand.

Utbildningen är skraddarsydd för de som av olika anledningar inte gjort värnplikten. Målet är att nå personer i åldersgruppen 30 till 40 år. När försvaret nu växer är rekryteringsbehovet stort inom bland annat hemvärnet. Medelåldern är dessutom hög och många pensionsavgångar gör att rekryteringsbehovet är stort.

Det finns ett stort gap inom rekryteringsunderlaget eftersom Sverige under lång tid inte haft allmän värnplikt. Detta gäller speciellt i norra delen av landet.

Intresset för att delta i utbildningen i Härnösand var mycket stort. Inte mindre än 451 ansökte. 153 antogs och av dessa var nästan 30 kvinnor. Efter avhopp av olika skäl genomförde till slut 144 elever utbildningen.

Under utbildningen har eleverna fått lära sig militära grunder inom fält- och stridstjänst, folkrätt, sjukvård, vapenhantering och krigets lagar. Till stor del genomfördes utbildningen inom övningsområdena på norra Härnön och i Skärsviken.

Under övningen genomfördes soldaterinran med korem i Härnösands domkyrka. Den stora kyrkan blev nästan fullsatt eftersom många släktingar, vänner och många Härnösandsbor valt att delta. Det kändes mäk-

Chefen för Västernorrlandsgruppen kommendörkapten Ingeborg Widerberg talar till sina soldater under soldaterinran i Härnösands Domkyrka.

tigt med så många grönkädda som tågade in plutonsvis och bänkade sig längst fram i kyrkorummet.

Chefen för Västernorrlandsgruppen, kommendörkapten Ingeborg Widerberg talade till soldaterna.

- Jag är jättenöjd med soldaternas insatser, kommenterar Ingeborg Widerberg. De har varit engagerade, positiva och måna om att göra sitt bästa. Jag vill också lyfta fram våra de goda insatserna av våra egna och inlånade instruktörer på både den militära och

Till vänster Rojda Gelik och Elin Kvarnström som instrueras av löjtnant Patrik Persson och till höger genomför furir Filip Ottosson visitation efter skjutning och kontrollerar att inga skott finns kvar i Leo Johanssons vapen.

Ovan: 144 män och kvinnor genomförde en fem veckor lång snabbutbildning till Hemvärnssoldater under sommaren. Nedan: Förflyttning av skadad med låg tyngdpunkt, Ludvig Fallsdalen, Ludvika och Lo Norberg Arbrogård. T.h. Måns Fornell från Ystad, som säger att det känns bra att få göra den kortade varianten av värnplikten.

civila sidan. - Nästa år blir det en ny omgång av FMU i Härnösand och även en utbildning i Kiruna eller Kalix.

Chefen för Ångermanlands hemvärnsbataljon, major Hans Pahlin är även han mycket nöjd med utbildningen i Härnösand. - Genom att skräddarsy en utbildning för de som inte gjort värnplikten hoppas vi kunna förstärka bland annat de sju hemvärnsbataljonerna i norr. De som bor i norra Sverige får förtur. Behovet är stort och det blir luckor att fylla efter kommande många pensionsavgångar.

Eleverna är inte klara med sin utbildning efter de genomförda fem veckorna. De har fått en god grund att bygga vidare på, men utbildningen kommer att fortsätta under två år inom bataljonerna. - Vi jobbar redan nu

med rekryteringen till nästa års utbildning i Härnösand, slutar Hans Pahlin.

Även bataljonschefen i Medelpad, Ingemar Norlén är mycket nöjd med utbildningen. - Behovet av fler hemvärnssoldater är mycket stort, speciellt i Norrland. Värnpliktsutbildning har vi inte haft sedan en herrans massa år och luckorna är många.

- Nu har vi fått ett 30-tal nya soldater som alla är nöjda efter de fem intensiva veckorna i Härnösand. Utbildningen har till stor del genomförts med hemvärnsinstruktörer och även dessa ger utbildningen mycket högt betyg, konstaterar Ingemar Norlén.

Text och bild: Uno Gradin

Ångslupen *Munter*

Ångslupen *Munter* är en historisk ångbåt som byggdes 1879 och har haft en varierad historia med persontrafik och timmerflottning på sjöarna Yngaren och Hallbosjön. Efter att ha renoverats av en vänförening, är hon nu åter i trafik och går sommartid på i Sörmländska Yngaren och Hallbosjön.

Munter byggdes om flera gånger, men föll till slut under många decennier i glömska. När hon hittades i Sparreholm liggande på sjöbotten halvt under vatten år 2002, återstod inte mycket av hennes ursprungliga storhet från 1800-talet. Om *Munter* kan man läsa i Sveriges inre vattenvägar del 4 av Yngve Roloff: "Lidköpings Nyare tidning 2 juli 1879: Hos Lidköpings Mekaniska Verkstad har Gust. Bolander & Co i Göteborg beställt en en ångslup att levereras i slutet av denna månad. Denna båt får till egare greve Erik Sparre å Torpa nära Ulricehamn. Ångslupen fick namnet *Munter*. Den förde både gods och passagerare från Kinds härad till Ulricehamn."

Bussen konkurrerar ut *Munter* om passagerartrafiken och allteftersom busstrafiken kom igång i större omfattning upphörde passagerartrafiken medan godstrafik och timmerbogsering fortsatte ännu flera år. Enligt en trovärdig berättelse ska det sista uppdraget ha varit bogsering av ett timmersläp till sågen i Danbyholm under hösten 1943. I en nordostlig storm kom släpet på drift och timmer spreds över sjön och drev iland vid Hallalandet. Därefter låg *Munter* upplagd i Vrena ett antal år och såldes sedan till Backa-Hosjö (Holmens Bruk) där hon från 1950-talet under många år drog timmer på sjön Båven.

Ångslupen Munters Vänner kommer till undsättning och under sommaren 2002 återfann Anders Forssman *Munter* i Sparreholm, där hon legat upplagd och förtöjd under cirka ett decennium. Tillsammans med en grupp intressenter kom han överens med ägarna om ett övertagande och flyttade *Munter* till en uppställningsplats på Hagbyberga i Björkvik. Intresseföreningen bildades under hösten år 2002. Här kan du läsa mer:

www.munter.nu

Fakta om *Munter*

Byggd:	1879
Längd:	12,1 meter
Bredd:	2,93 meter
Djupgående:	0,9 meter
Deplacement:	7,5 ton
Maskinstyrka:	8 hkr, ursprungligen 12 hkr
Antal pax:	12 personer
Max fart:	6 knop

Ångmaskineriet idag

Panntyp:	Stående eldrörspanna
Högsta tryck:	90 kg/h
Tillverkare:	Mauno Määtälä
Tillverkningsår:	1903
Typ av slidstyrning:	Excentrar
Max varvtal:	180 rpm

Ångmaskinen som utvecklar 8 hästkrafter står mitt i passagerarutrymmet.

Utfärder med Munter har en lång tradition.

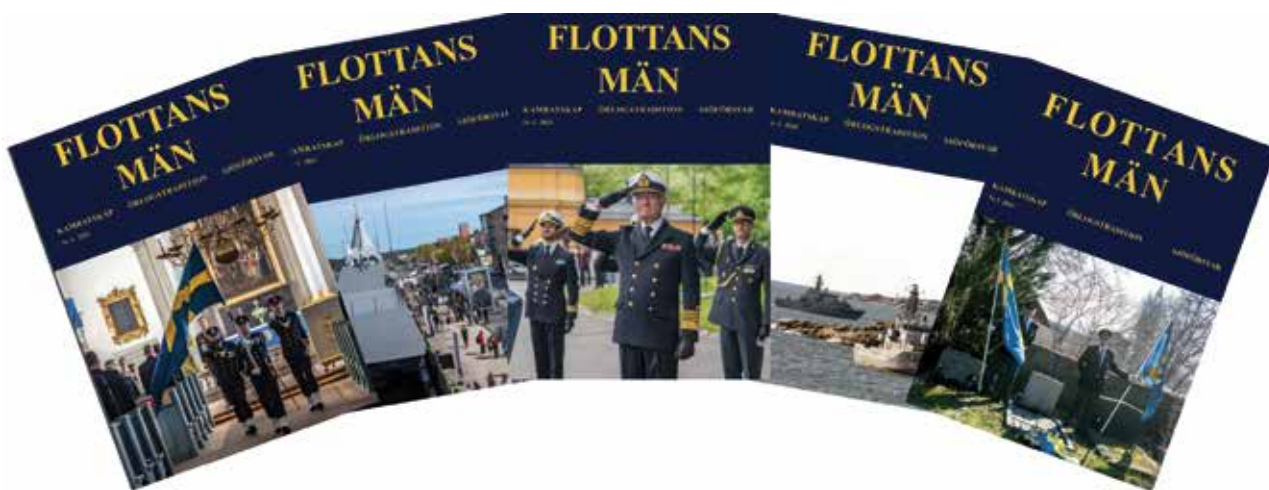
Text och samtliga foton: Ingemar Elf

Munter utgör ett marint arv som bevaras.

Fortsatt upprop till tidskriftsfonden!

Vår tidskrift är en viktig del av vår verksamhet och har funnits i någon form sedan föreningen bildades 1935 och den registrerades som tidskrift 1941.

Den långsiktiga målsättningen ligger fast, vilket innebär att tidskriften med bibehållen kvalitet, till den allra största delen ska kunna bära sina egna kostnader. Ta därför fortsatt möjligheten att som läsare, medlem, lokal-förening, organisation, företag och övriga att fortsätta ge bidrag till Tidskriftsfonden.

Gåvogivarna under 2025 presenteras i 2026 års första nummer av vår tidskrift.

Bidragen/gåvorna sätts in på Plusgiro 5 88 19-4. Märk bidraget med "Tidskriftsfonden".

Light, compact, effective

When every second counts

With the affordable, lightweight, compact Bofors 40 Mk4 Naval Gun, you're ready to face threats rapidly at all levels of conflicts. Its high rate of fire and ability to switch between ammunition types, including the 3P all target ammunition, provides superior survivability. With a maximum range of 12.5 km and multi-target capability, the automatically loaded, remotely controlled weapon can also be commanded locally as a backup, equipping the operator for any scenario.

baesystems.com/40mk4

BAE SYSTEMS

Donation grunden till sjövärnet på Lungö

Sjövärnsskårens familjedag på Lungön utanför Härnösand i början på juli lockade elever och instruktörer, totalt närmare 300 deltagare. Eleverna visade gärna upp vad de lärt sig under de två veckor sommarskola på Lungö. En kapprodd mellan elever och anhöriga vanns av eleverna.

Vädret var under familjedagen dessvärre sällsynt tråkigt. Mycket regn och hårda vindar. Detta bekymrade dock inte sjövärnare som är vana vid även bister klimat. Många tidigare sjövärnare mötte upp för att återuppliva något av de fina veckorna de upplevt på lägergården.

Eleverna är mellan 15 och 20 år gamla. Utbildningen är uppdelad i tre olika steg, grundkurs, fortsättningskurs och en avslutande praktikkurs, berättar skolchefen Fredrik Sehlstedt. I år var antalet elever drygt 70. Verksamheten genomfördes med hjälp av 28 instruktörer.

- Grundkursen har de senaste två dygnen varit ute i fält och lärt sig hur man upprättar en förläggning, seglar och uppförande i grupp, konstaterade skolchefen i ett anförande under familjedagen. Samtidigt har fortsättningskursen seglat och pluggat morsesignaler. Praktik kursen har för det mesta övat däckarbete och manövrering. De har även varit ute i fält en natt.

Donationer bakom Lungöläget

Härnösands Frivilliga Motorbåtsflottilj bildades 1922 på initiativ av kommandanten i Hemsö fästning, major CG Falck. 1938 ändrades namnet till Västernorrlands Frivilliga Motorbåtsflottilj. Ungdomsutbildningen bedrevs de första decennierna på flottiljens båtar och senare i Hårsfjärden med andra flottiljers ungdomar. När Sjövärnsskåren bildades 1941 skulle flottiljerna själva ansvara för den omfattande ungdomsutbildningen. 1942 förlades den till konsul Arne Ringbloms sommarställe på Lungö. Från detta år har Sjövärnsskårens utbildning genomförts i en oavbruten följd på Lungö. Platsen var utmärkt för ungdomsutbildning och 1943 donerade konsul Arne Ringblom de två husen Villan

Rodd är en viktig del i Sjövärnsskårens utbildning.

och Tärnan så att aspirantskolan kunde bedrivas i egna lokaler. På 1960-talet donerade direktör Ragnar Kempe 25 000 m² mark som kåren tidigare arrenderat.

En föregångare till nuvarande sjövärnsskåren startade redan 1913 under namnet Frivilliga motorbåtsflottiljen. De frivilliga motorbåtsflottiljerna omorganiserades 1940 till en militär sjövärnsskår. 1941 bildades Sjövärnsskåren, SVK. 1981 upphörde den militära sjövärnsskåren och Sjövärnsskårens Riksförbund bildades.

4 000 sjövärnare

Idag består SVK av 17 lokala sjövärnsskårer med över 4 000 medlemmar och en omfattande verksamhet. Sjövärnsskåren är en viktig rekryteringskälla till officersutbildning i hela försvarsmakten. Sommarskolor bedrivs varje år i på fyra platser: Karlskrona, Göteborg,

Sjövärnsskårens båt är före detta bogserbåten Elon som är en viktig del i Sjövärnsskårens utbildning.

Ovan: Eleverna marscherar ut (dvs fram) inför den välbesökta familjedagen trots regn och rusk.

Nedan: Skolchef Fredrik Sehlstedt

Stockholm och i Härnösand. Omkring 500 elever deltar varje år i sommarskolorna.

Sjövärnsskårens Sommarskolor är utbildningsprogram för ungdomar som utförs på uppdrag av Försvarsmakten. Programmen erbjuder träning i samarbets- och ledarskapsfärdigheter i militär miljö. Fokus ligger på sjömanskap, navigation, kamratskap, disciplin och ansvar.

Sommarskolan årets höjdare

Sjövärnsskåren är en frivillig försvarsorganisation som erbjuder verksamhet för både vuxna och ungdomar. Sommarskolorna är en höjdpunkt varje år. Under de olika åren på sommarskolan får eleverna lära sig grunderna i marint yrkesliv och Försvarsmakten, utveckla sina kunskaper och färdigheter samt ta ansvar i en grupp.

Eleverna kan även få en utbildning i ledarskap och fortsätta vara aktiva inom organisationen under flera år. Genom Sjövärnsskårens verksamhet får man möjlighet att utveckla sig själv som person, lära sig sjömanskap och navigering samt skapa långvariga vänskapsband. Verksamheten passar bäst för ungdomar som är beredda att följa regler, arbeta i grupp och trivas i en disciplinerad miljö.

Text och foto: Uno Gradin

Dykeriolycksfallsövning med HMS Spårö

Under den stora marinövningen Northern Coasts 2025, som pågår i södra Östersjön just nu, övar röjdykarfartyget HMS *Spårö* dykeriolycksfall i ett internationellt sammanhang.

ÖVNING ÖVNING. En av fartygets röjdykare överraskas under ett dyk i Kielbukten av snabbt skiftande strömmar. Han dras ner på mycket större djup än det planerade, och skjuter därefter upp till ytan som en kork. Väl i skeppsbåten konstaterar dykledaren att dykaren har symptom på både dykarsjuka och nedsatt lungfunktion.

Under den stora marinövningen Northern Coasts 2025 (NOCO) passar röjdykarfartyget HMS *Spårö* på att öva på dykeriolycksfall i ett internationellt sammanhang.

NOCO 2025 är en av de största marina övningarna i Östersjöregionen och genomförs i år som en del av den tyska övningen *Quadrige 25*. Syftet är att stärka samarbetet mellan allierade marina stridskrafter.

- Genom att öva blir vi bättre på vår huvuduppgift samtidigt som närvaron av allierade länder stärker säkerheten till sjöss, säger örlogskapten Niklas Svarts, fartygschef HMS *Spårö*.

Viktigt med snabb vård

Vid dykeriolycksfall är det av högsta vikt att dykaren snabbt får tillgång till kvalificerad och specifik vård, i till exempel tryckkammare.

- Det ställer höga krav på att larmkedjan fungerar, att det finns tillgänglig transportresurs och sjukhus med tryckkammare som går att nå i tid, säger Niklas Svarts.

Så fort dykaren kommer upp ur vattnet och dykledaren i skeppsbåten förstår att allt inte står rätt till, tar han kontakt med besättningen ombord HMS *Spårö* via radio. Väl ombord påbörjas omedelbart förberedelser för att ta emot den skadade dykaren.

Fartygets kock, som är tillika sjukvårdstjänstledare tar sin sjukvårdsväska och beger sig till halvdäck, där det är lättast att ta ombord en skadad person från skeppsbåten. På plats möter hon andra besättningsmedlemmar som stöttar med att ta fram och göra iordning annan utrustning, som sjöbår, patienttäck, hjärtstartare, pulsoximeter och syrgas.

Arbetar med patienten på däck

Så fort dykbåten är framme vid HMS *Spårö* tar sig besättningen ner i båten med en sjöbår som de spänner fast dykaren på innan de lyfter honom ombord. Väl uppe på däck påbörjar sjukvårdstjänstledare sitt arbete med patienten.

- Först klipper vi dräkten och lägger honom i ett patienttäck. Sen börjar vi undersöka honom enligt undersökningsmall för dykeriolycksfall, lyssnar på hjärta och lungor och tar vitalvärden. som puls, andningsfrekvens och blodtryck. Letar efter blod i öron och näsa, säger furir Jenny, kock och sjukvårdstjänstledare HMS *Spårö*.

Under hela förloppet har fartyget kontakt med dykläkare via telefon. Utifrån undersökningsmallen kan läkaren bedöma hur kritiskt läget är samt besluta om åtgärder.

- Vi är läkarens ögon, öron och händer, både när det gäller undersökning och behandling, säger furir Jenny, kock och sjukvårdstjänstledare HMS Spårö.

Begäran om helikoptertransport

Det står snabbt klart att dykaren behöver placeras i tryckkammare så snart som möjligt, för att behandla dykarsjukan. Samtidigt som dykaren omhändertas på halvdäck skickar fartygets stridsledningsofficer en signal med begäran om helikoptertransport av patienten till ett sjukhus med tryckkammare.

- Eftersom vi är ett av få fartyg i marinen som har dykare ombord övar vi regelbundet dykerispecifik sjukvård, som att ta hand om en dykare som visar tecken på dykarsjuka, säger örlogskapten Niklas Svarts, fartygschef.

HMS Spårö har en tryckkammare ombord, men i övningen spelades att den var ur funktion för att testa hela larmkedjan och förmågan att snabbt ta en skadad dykare till en tryckkammare i land i en internationell kontext.

- Det handlar också om dykarnas förtroende. Att de kan lita på att det finns en fungerande process att ta hand om dykeriolycksfall, även när vi inte befinner oss i svenska vatten, säger örlogskapten Niklas Svarts.

"Alla dyk är skarpa dyk"

Övningen avbryts och den spelat skadade röjdykaren David, menig tredje klassen, får klä på sig sin sjöstridsdräkt.

- Alla dyk är skarpa dyk. På det sättet har vi alltid en hög risktagning, men också en hög beredskap att hantera olycksfall. Under röjdykarutbildningen fick vi tidigt lära oss om risker och faror med dykning, hur vi ska minimera riskerna och hur vi ska agera vid olycksfall. Fartygets sjömän och officerare tränar på precis samma sätt sida vid sida för att varje dyk ska vara ett säkert dyk. Jag känner stor tillit till att mina kollegor kommer kunna ta hand om mig vid ett olycksfall, säger David.

Text och foto: Ola Jacobsen/Försvarmakten

"ALLTID PÅ VAKT"

Vi utvecklar och producerar passiva och autonoma sensorsystem TMM, Taktiskt Modulärt Marksensorsystem bidrar med unik underrättelseförmåga, utökar stridsvärdet och skapar förmåga att agera på förhand.

UPPTÄCK TMM

www.exensor.com

FÖLJ OSS PÅ LINKEDIN

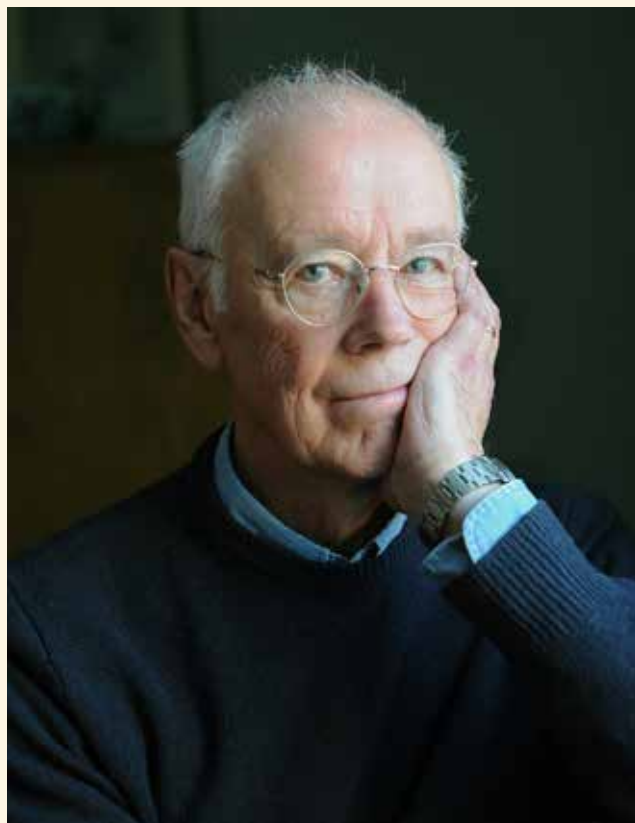

Vi är marina och transporttekniska konsulter och utför:

- Projektering och specifikation vid nybyggnad och ombyggnad av civila och militära fartyg, båtar, terminaler och transportanläggningar
- Projektledning och/eller assistans vid nybyggnad och ombyggnad av fartyg
- Konstruktion och konstruktionsgranskning av fartyg, fartygssystem och anläggningar
- Tekniska och ekonomiska utredningar, analyser, beräkningar och värderingar
- Beräkningar inom strukturanalys, hydrostatik/dynamik, ventilation, el
- Besiktningar inför köp eller försäljning, reparation och ombyggnad av fartyg och anläggningar

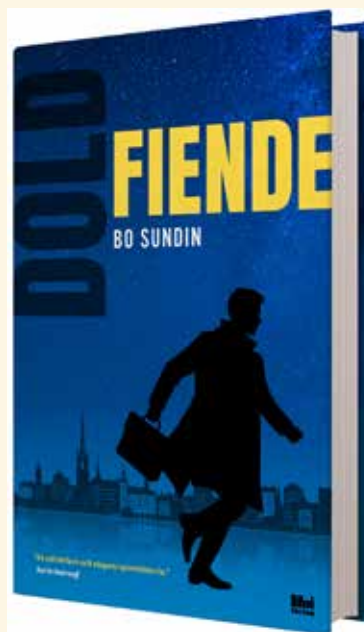
www.saltech.se

Bokpresentation: Svensk marin i kalla krigets skugga – spionroman med verklighetsförankring

Bo Sundin har tidigare skrivit en mängd teknik- och kulturhistoriska artiklar samt några fackböcker. 1991 gav Bo Sundin tillsammans med Lars Biström ut den nu sedan länge slutsålda boken Svenska båtmotorer. Ute i handeln finns idag också boken Husen som överlevde Umeå som erhöll litteraturstöd från Kulturrådet och medförde att han fick Umeå kommuns Minervastipendium 2022.

Bo är född i Stockholm 1951 och bosatt i Umeå. Har som kulturhistoriker tjänstgjort vid flera museer och därefter, mellan 1995 och 2019 på Länsstyrelsen Västerbotten, de senaste åren som länsantikvarie och senior advisor. Fil. kand med ämnena etnologi, idéhistoria och konstvetenskap.

Dold fiende är en fiktiv historia grundad på verkliga fakta. Den handlar om 1960-talets – kalla krigets – kamp om tekniska landvinningar och de förvecklingar, misstankar och konspirationer som följde i spåren av den utvecklingen. Historien utspelar sig huvudsakligen i Stockholmstrakten samt till viss del i Örnsköldsvik under våren 1963.

Huvudpersoner är Anders Grip, kapten vid marinen, samt Helena Schildt, matematiker och forskningschef vid Institutet för halvledarutveckling samt även verksam vid FOA. Grip är, vid sidan av sin ordinarie tjänst som chef för den fjärde motortorpedbåtsdivisionen, också verksam inom en mindre fraktion av den hemliga svenska paramilitära rörelsen Stay-behind, lokaliserad till Marinförvaltningen på Skeppsholmen i Stockholm.

När den svenska elektronikexperten Heinz Eckert – som arbetat vid flera säkerhetsklassade myndigheter – under märkliga omständigheter hittas död väcks misstanken om att försvarshemligheter kan ha läckt ut. Via säkerhetspolisen kopplas Grip in och med hjälp av Helena Schildt framkommer det att Eckert, i samarbete med företaget Fairchild semiconductors i USA, har utarbetat en metod för framställning av integrerade kretsar i miniatyr.

Metoden är av epokgörande betydelse, både för den internationella elektronikindustrin och för försvarsindustrin. Det slutgiltiga konceptet till hans utarbetade metod är dock försvunnet.

Grip inleder en jakt för att återfinna det, men det visar sig snart att han inte är den enda aktören, allt tyder på att någon annan är ute efter samma sak. Spåren pekar mot CIA.

Helena Schildts kunskaper och analytiska förmåga är av avgörande betydelse för Grip. De kommer allt närmare varandra och hon blir – till viss del motvilligt – allt mer engagerad i Grips verksamhet som efter en serie av händelser visar sig vara ytterst riskfylld och – livsfarlig.

Boken finns ute i handeln sedan slutet av maj och en av de få, om inte enda, spionromanen med marin anknytning i Sverige.

Författare: Bo Sundin

Hoj Förlag 2025

ISBN: 978-91-89199-79-8

368 sidor

Bokrecension

U137 inifrån

Den 27 oktober 1981 anträffades den sovjetiska ubåten *S-363* uppkörd på Torumskär i Karlskrona skärgård. I Sverige och internationellt fick den dock på grund av ett missförstånd namnet *U 137*.

Mycket har skrivits och sagts om sovjetisk undervattensverksamhet i våra vatten, både före och efter den 27 oktober 1981. Den officiella svenska hållningen till att ubåten hamnade på skäret är att intrånget var avsiktligt och utgjorde ett led i sovjetisk krigsplanläggning mot Sverige. Men var det verkligen så?

I boken *U137 inifrån* går forskaren och författaren Michael Fredholm igenom vad som föregick grundstötningen och hur situationen därefter kom att utvecklas. Utbildad i ryska vid Försvarets folkskola har han haft möjlighet att själv ta del av den sovjetiska dokumentationen och därefter också av tidigare hemligstämplade dokument från det svenska försvaret och riksledningen. Michael Fredholm har en unikt bred och mångårig erfarenhet av den samlade svenska underrättelsetjänsten. Han har skrivit fler böcker som behandlar svensk underrättelsetjänst.

Så, vad vet vi?

Ubåt *S-363* var en dieselelektrisk attackubåt som deplacerade 1048 ton i ytläge och 1345 ton i u-läge. Bygget påbörjades den 12 januari 1956 och hon kom i tjänst den 17 september 1957. Den 21 september 1968 lades hon i materielberedskap i Daugavgriva i Lettland. Den 29 november 1979 till den 24 februari 1981 genomgick hon arbeten i Liepaja för att därefter åter tas i tjänst. Eftersom hon hade varit avrustad under lång tid fanns inte någon färdig besättning att bemanna henne. Befäl och manskap plockades därför ihop och endast ett fåtal kände varandra sedan tidigare. Till befattningen som fartygschef kommenderades Anatolij Gusjtjin, 35 år, kapten av tredje rangen, motsvarande örlogskapten. Detta var hans första kommendering som ubåtschef. Efter provturer och en övning bedömdes ubåten kapabel att segla ut på sitt första ”skarpa” uppdrag. Inför detta hade staben försett Gusjtjin med en ”mentor”, kaptenen av första rangen Josif Avrukevityj, som var stabschef och en mycket erfaren ubåtschef. Det gjordes dock fullt klart att det var Gusjtjin som var chef ombord.

Onsdagen den 16 september 1981 klockan 18.00 lämnade *S-363* örlogshamnen i Baltijsk för patrullering öster om Bornholm. Då, liksom nu, var Kreml besatt av tanken att Nato utan förvarning skulle anfalla Sovjetunionen/Ryssland. Ett sådant anfall mot Sovjetunionen skulle inledas genom att ett amerikanskt hangarfartyg seglade in i Östersjön för att tjäna som plattform för angreppet. Östersjömarinens främsta uppgift var därför att se till att hangarfartyget bekämpades i ett så tidigt skede

som möjligt. Sovjetiska ubåtar skulle därför ständigt patrullera vattnen öster om Bornholm. Patrullområdet såg på sjökortet ut som ett par byxor och därför refererade man detta som att man var i ”byxan”. Byxans gränser var kvalificerat hemliga, liksom förhållandet att det fanns sovjetiska ubåtar där. Om ett oanmält hangarfartyg seglade in i Östersjön skulle det sänkas. Man insåg att en vanlig stridsladdad torped inte skulle kunna sänka ett hangarfartyg, så därför beväpnades patrullubåtarna med två 53 cm torpeder med kärnstridsspetsar, förutom sex 53 cm torpeder med konventionell laddning och sex ubåtsjakttorpeder med konventionell laddning.

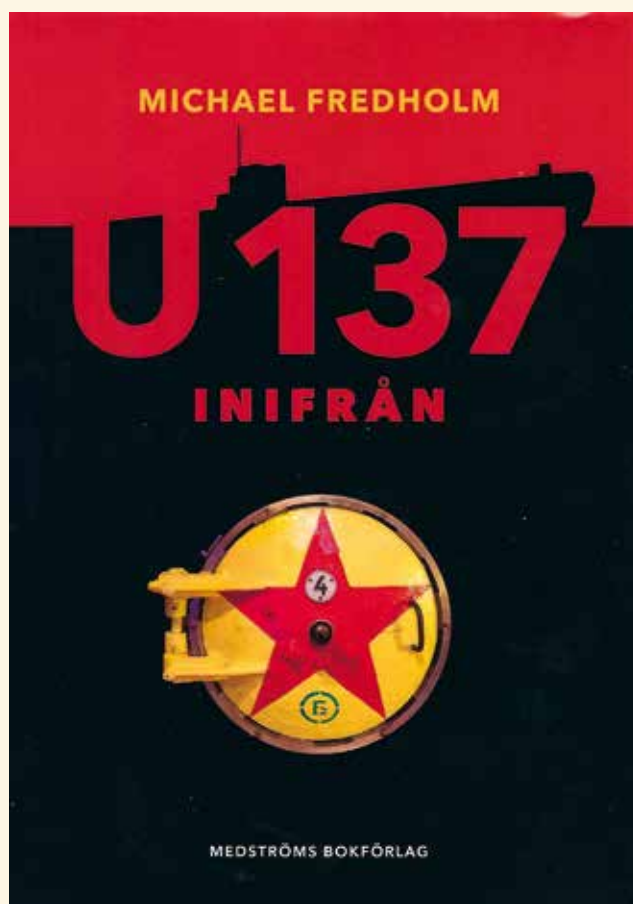
Under patrullering i ”byxan” fick ubåten inte röja sin position genom att inta ytläge eller snorkla. Därför lämnade man nattetid ”byxan” för att kunna ladda batterierna och etablera kontakt med basen.

För att kunna bestämma sin position använde ubåtarna radiopejl. Sedan lång tid tillbaka fanns Decca Navigator som såväl den svenska flottan som civil sjöfart använde. Systemet byggde på att en Deccamottagare i styrhytten tog emot radiosignaler från tre långt från varandra placerade sändare. På något som såg ut som klockor fick man värden som skrevs in i ett särskilt Decca-kort. Med den tidens mått var noggrannheten stor. Deccamottagare kunde man dock inte köpa utan dessa hyrdes från Decca. Sovjetunionen ville inte betala dyra hyror till ”fiendeföretag” så därför försökte man piratkopiera Deccamottagare. Dessa piratkopior fungerade hjälpligt och också ubåten *S-363* hade en sådan mottagare. I övrigt använde ubåten ekolod för att kunna följa bottenprofilen. Förutom gyrokompassen fanns det däröver inte några tekniska hjälpmedel för positionsbestämning.

Den 17 september 1981 gick ubåten in i ”byxan” och påbörjade sin patrulltjänst där. Klockan 18.00 den 2 oktober inträffade en incident. Ubåten seglade in i en trål. Det skramlade rejält och befälet var rädda att de dragit ner fiskefartyget under vattnet. Emellertid gick hon fri och fortsatte patrulleringen. När de sedan under natten intog ytläge såg de skrapmärken på tornet, men vad värre var att radiopejlens mast hade kröckts. Detta var problematiskt eftersom man nu inte kunde använda sitt främsta navigationshjälpmedel. Man fick tillstånd att avbryta patrulleringen och gå till den sovjetiska basen i Swinoujscie i Polen för reparation. Den 7 oktober förtöjde ubåten i Swinoujscie och reparationsarbetet påbörjades. Av någon anledning lyckades man inte helt med detta och Gusjtjin anmälde den 16 oktober att anläggningen bara fungerade delvis. Han trodde dock att de skulle kunna återgå till patrulleringen, men överlät beslutet till högre chefer. Eftersom Gusjtjin var positiv till att fortsätta fick han klartecken att lämna örlogsbasen och den 17 oktober klockan 21.45 nådde de sin förutbestämda dykpunkt.

Den 20 oktober anmälde navigeringsofficeren Korstov att han hade svårt att positionsbestämma ubåten. Denna osäkerhet diskuterades mellan officerarna. Den 25 oktober lämnade ubåten patrulleringsområdet och intog ytläge. För positionsbestämning tänkte man använda en sextant. Detta omöjliggjordes dock av det tjocka molntäcket. Ubåten dök och seglade nu i blindo på död räkning efter den senaste troliga korrekta positionen. Officerarna arbetade febrilt med att få "Deccakopian" att fungera men de fick inte in signalerna från en av sändarna. De trodde att de befann sig i "byxan" och styrde efter detta. I verkligheten befann de sig dock långt norr om "byxan", strax söder om den svenska territorialgränsen. När navigeringsofficeren rapporterade att problem var lösta gav Gusjtjin order att de skulle bege sig till en position där de kunde ladda batterierna. Det var tjocka och ubåten gick i övervattensläge. Utiken rapporterade vad han trodde var oljefläckar och man såg också ljus på avstånd. Klockan 21.57 kom ubåten fram till Torumskär och rände hårt på. Alla försök att för egen maskin komma loss från grundet misslyckades. Den 27 oktober 1981 klockan 04.36 lät Gusjtjin telegrafisten sända en signal till basen med information att de gått på grund på den sydsvenska kusten. Nu inleddes en febril aktivitet på den sovjetiska sidan. I Sverige sov vi lugnt fram till klockan 09.54 då fiskaren Bertil Sturkman ringde sjöbevakningscentralen i Karlskrona och påstod att det stod en främmande ubåt på Torumskär. När detta gick upp för de svenska beslutsfattarna utbröt också hör en febril aktivitet. Det konstaterades att det faktiskt stod en sovjetisk ubåt på Torumskär och såväl ÖB, general Lennart Ljung, som regeringen med statsminister i Torbjörn Fälldin, informerades.

ÖB beslutade omedelbart att ubåtsintrånget var en del av sovjetisk underrättelseinhämtning och styrde såväl Försvarmaktens som politikernas handlande efter det. Efter många turer drogs ubåten loss och kunde eskorteras ut på internationellt vatten där en stor sovjetisk styrka väntade och tog emot ubåten. För vårt vidkommande beslutades om större resurser för ubåtsjakt, så något gott fick också flottan som en följd av incidenten. Men rörde det sig om ett avsiktligt intrång eller var intrånget ett resultat av undermålig materiel på den sovjetiska sidan?

Författaren har noggrant gått igenom sovjetisk dokumentation rörande ubåten tekniska egenskaper, den operativa ordern för patrullering i "byxan", officerarna bakgrund, med mera, samt den omfattande dokumentation som finns i svenska arkiv. Med utgångspunkt från dokumentationen överläter han till läsaren att själv bilda sig en uppfattning om vad det var som orsakade intrånget. Boken är välskriven och väldokumenterad och rekommenderas till alla som på ett eller annat sätt har intresse av händelsen.

U137 inifrån
407 sidor
Medströms förlag
ISBN 978-91-7329-192-7

Av: Krister Hansén

FMV har tecknat kontrakt med Saab om utveckling och demonstration av en undervattensfarkost - Large Uncrewed Undersea Vehicle (LUUV).

– Farkosten kommer bland annat att ha förmåga att obemannat och autonomt övervaka stora områden, säger Jesper Fahlén, sektionschef för projekt, undervattensstridssystem, FMV.

Syftet med det här demonstratorprojektet är att ta fram en större obemannad undervattensfarkost, som kan liknas vid en liten ubåt.

– Genom att arbeta agilt med testverksamheten utforskar vi de möjligheter som tekniken ger, säger Jesper Fahlén.

Samarbetet mellan industri, Försvarsmakten och FMV är en tillgång för projektet och ger möjlighet att

tänja på tekniska gränser inom autonoma undervattensfarkoster. I och med omvärldsläget kan man se ett behov av att Sverige utforskar möjligheterna som en LUUV kan ge.

– Systemet ger Försvarsmakten en ökad förmåga att övervaka, upptäcka och avvisa hot och ligger helt rätt i tiden med tanke på dagens omvärldssituation. Med den här farkosten lägger vi grunden för teknik i framkant, som är anpassad till dagens utmaningar och framtidens behov, säger Jesper Fahlén.

Initiala sjötester av farkosten är planerade att påbörjas sommaren 2026.

Källa: FMV

Illustration: Saab AB

FMV har tecknat kontrakt med den finska leverantören Marine Alutech Oy Ab om återanskaffning av 20 gruppbåtar till amfibiebataljonerna. Dessa är tänkta att ersätta de gruppbåtar som Sverige skänkt till Ukraina.

Gruppbåtarna ska användas för transporter till, mellan och inom amfibiebataljonernas operationsområden och basområden. Båten har plats för åtta personer plus två besättningsmedlemmar eller möjlighet att ta mindre mängder last. Båten karaktäriseras av enkelhet och robusthet och medger snabb hantering vid framförande, lastning och lossning.

De nya gruppbåtarna har förbättrad förmåga jämfört med den äldre versionen.

– Främst handlar det om att vi gjort sjösäkerhetshöjande åtgärder och anpassningar mot de nya amfibiebataljonernas behov, säger Agnes Moberg, projektledare FMV:s verksamhetsområde marin.

Avtalets grundåtagande är värt ungefär 130 miljoner kronor och inkluderar 20

gruppbåtar. Den första båten kommer att levereras som en förseriebåt, därefter levereras resten av båtarna. Slutleverans sker under 2028.

Källa: FMV

Illustration: Marine Alutech

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Den 26 juli klockan 10:45 samlades runt 20 medlemmar med respektive av Flottans Män Sundsvall på parkeringen vid Restaurang och Café Juniskär och därifrån åkte vi i samlad trupp till den "gamla festplatsen". Havet var stilla och vädret var varmt och soligt.

Till ljudet av svallvågorna från de båtar som passerade fick de samlade lyssna till en berättelse om Juniskärs storhetstid. Lena och Per Martinsson berättade bland annat om en sågverksepok åren 1878 till 1926 som sysselsatte 140 personer.

Juniskär var ett fungerande samhälle med flera affärer, ett fungerande föreningsliv och med en centralt belägen dansbana där fiskarfester och midsommarfester hölls med gästspel där några av artisterna var Lill-Babs, Siw Malmkvist och Povel Ramel.

Pensionat Juniskär var välbesökt av Sundsvalls societet under flera år. I övrigt präglades samhället av sågverk, fiske och säljakt. Hamnen var full med fullriggare som lastade trävaror.

Efter det intressanta föredraget åkte vi tillbaka till Restaurangen för en välsmakande måltid bestående av strömming och potatismos.

I samband med lunchen tog ordförande Cawe Johansson till orda och delade ut vardera ankarmedaljer i silver till Carl Martinsson och Per Martinsson.

Carl Martinsson

Bilder i ordning uppifrån:

Flottans Män och Kvinnor i Sundsvall på utfärd till Juniskär.

Flottans Mäns ordförande Cawe Johansson till höger delar ut Ankarmedaljen till Carl Martinsson, artikelförfattaren, och Per Martinsson.

I väntan på potatismos och sill, en riktig sjömansrätt.

Region Mitt

Gotland

Medlemmarna och närstående bjöds in till en vårsammankomst i slutet av maj med silllunch i Marinstugan. Lars W. Grönberg tilldelades Flottans män Ankarmedalj i silver för sina mångåriga insatser som revisor. Ordföranden informerade också från Riksstämman där förslaget om namnbyte till "Föreningen Marinkamraterna" röstades igenom en första gång med slutligt beslut i höst. Innan måltiden följde vi vår tradition att visa en historisk film om örlogsflottan. Denna gång filmen "Med örlogsvakt" om örlogsflottans betydelse som en del av neutralitetsvakten till sjöss under andra världskriget. En uppsluppen och uppskattad vårsammankomst avslutades med en välkomponerad och smakfullt sillbuffé med flera olika sorters sillrätter och sängvänliga drycker.

Text: Lars Ellebring

Foto: Lars Ellebring, Rutger Bandholtz och Lars Danielson

Föreningen deltog i Nationaldagsfirandet 6 juni vid Gotlands försvarsmuseum i Tingstade.

Lars Ellebring, Stephen Trodden och Björn Eklöf deltog i P 18 sommarsamling på Suderbys herrgård. Fanförare var Björn Eklöf. T.h. tilldelas Lars W. Grönberg Flottans mäns ankarmedalj i silver av ordförande Lars Ellebring.

Norrköping

Junis månadsträff hade vi i Flottans Män Norrköping tillsammans med F13:s kamratförening. Det var grillning och vädrets makter var med oss inte en droppe regn. Anslutningen var dålig men vi ska inte lägga aktiviteterna så nära midsommar. Vi som var där hade i alla fall en trevlig kväll. Tråkigt att det ska vara så svårt att få folk från två föreningar att komma tillsammans.

Det vi gör på vattenytan och under den har jag hört mycket om men när en rote drog iväg med full maskin har jag bara hört oväsentet från. Det skulle vara intressant

att få höra från de som var med och jagade ryssen i luften. Samtidigt har vi en hel del att berätta om vad tilldrar sig på vattenytan och under den.

Sommaren har varit ganska händelsefärdig om man bortser från våra onsdags och lördags förmiddagsfika. Vi brukar vara åtta till tio stammar varje gång och andra som kommer lite mer oregelbundet. Tyvärr ser vi för många som lämnar oss. Är det någon av lokalföreningarna som kommit något bra sätt att värva nya medlemmar så mottages tips tacksamt. Vi väntar med spän-

ning på våra två nya ubåtar och att vi får slå tyskarna på fingrarna.

Willy Almqvist

Norrtälje

Våren avslutades traditionsenligt med silllunch

I år fick vi vara hos medlemmen Anders Börjegård, som har sitt ställe längst ut på Rådmansölandet. Här ser man lederna söderifrån mot Norrtälje och mot Havssvalget, den stora traden mot Åland och Finland samt de som kommer österifrån och går inomskärs mot Stockholm. Det var strålande väder och två medlemmar anlände med båt. Det var Sture Malmgren som kom puttrande med sin snipa från Gräddöasken och Claes-Håkan Jansson som kom från Stommarö.

Skeppsholmens folkskolas båtbyggare

Det har blivit tradition för oss i Norrtälje att vara med när eleverna sjösätter sina vackra byggen på våren. Det började med ett studiebesök med full verksamhet i lokalerna. Och vi följer med spänning bygget av galeasen på utsidan, som blir mer och mer färdig år från år, men än återstår mycket.

S/S Norrtelje fyllde 125 år

Det var det gamla fartyget, som efter mycket om och men återbördades till staden och som sedan dess är restaurang och nu utgör en omistlig del av stadsbilden som firades. Samtidigt invigdes den renoverade hamnen. Kajerna höll på att glida ut i sjön, men nu ska allt vara säkert.

Tillställningen drog väldigt mycket publik. Vi passade på att visa upp oss med blädderblock och värvningsformulär. Vi fick nästan tio intresserade namn på vår lista, som vi nu bjuder in till vår första torsdagsrättsoppa, för att visa vad vi håller på med. Finnlines som trafikerar Kapellskär dagligen med två hybridfartyg med destination Nådendal kommer och berättar om sin verksamhet.

Beckbyxans Dag på Sjöfartsminnesmuseet på Vaddö

Vi deltog för fjärde året i rad i syfte att hitta nya medlemmar i den sjöorienterade publiken. Vi träffade många trevliga och intresserade människor. Dessutom flera positiva damer, föreningens namn till trots. Fem heta namn fick vi på vår lista. Till dem kommer vi att maila de veckovisa meddelanden om föreningens aktiviteter som vi skickar till alla medlemmar. De får då se de intressanta föreläsningar vi ordnar till torsdagsluncherna. Vi hoppas det ska leda till framtida medlemskap. Särskilt efter inbjudningen till första torsdagslunchen.

Vi har skänkt en sjömanskista till museet. Trots att de har en unik och väldigt omfattande samling av maritima föremål har de valt att ge vår kista en framträdande plats där vi kunnat exponera vår verksam-

Sture Malmgren anländer till silllunchen.

Skeppsholmens folkhögskola.

Den skänkta kistan, nu på Sjöfartsminnesmuseet.

Rekryteringsaktiviteter pågår,

het. Vi har fått spotlight på vår medan ett tiotal andra kistor står mer undanskymda.

Text och foto: Göran Hedberg

Södertälje

Öppningen av Notholmen då utemöbler och liknande plockades fram, var en blåsig och kall tillställning med få deltagare.

Vårens arbetsdag, som fick flyttas fram en vecka då det rådde hårda vindar, blev däremot en mycket välbesökt aktivitet med strålade väder. 25 medlemmar hade hör-sammat kallelsen och ställde upp med arbetskraft och mycket blev också gjort. Ön blev krattad och rummen städade.

Bastubryggan riktades och stärktes upp och på Mörköbryggan gjordes förberedelser för senare skoning av bryggsidorna. Kapnota till trappan upp till Klubbstugan togs ut och kommer att bytas. Irisar och påskliljor planterades. Badstegarnas fotsteg byttes ut och anoder monterades på för att förlänga livslängden på dem. Innan arbetsdagen hade sex ofriska träd tagits ned och den veden forslades nu bort till vedboden, där den klövs för att sedan staplas. Som tack bjöd föreningen på grillad korv med tillbehör.

Lördagen den 14 juni 2025 var det så dags för den årliga Sillfrukosten som besöktes av många medlemmar. Det var det 80 år sedan Flottans Män i Södertälje bildades och medlemmarna bjöds på grillspett och potatissallad på vår fina ö för att fira det.

Midsommarafton firades traditionsenligt med silllunch, klädning av stång och dans runt densamma. Som vanligt blev det gemensam grillning på kvällen. Slutligen vill styrelsen tacka alla eldsjälar/vardagshjältar för gott utfört arbete på ön under säsongen, ingen nämnd – ingen glömd!

Monica Aspebo

Sekreterare FM Södertälje

Bilder till vänster med start uppifrån:

Arbetsdag med ved, bruggor mm

Midsommarafton

Sillfrukost den 14 juni

Region Väst

Jönköping

Sven ny ordförande i Jönköping

Sven Johansson är vår nye ordförande i Flottans Män Jönköping. Sven gjorde värnplikten i flottan på HMS Älvsnabben åren 1978-1979 och långresan gick i Medelhavet, Sydamerika och Västindien. - Jag var artillerist och befälhavare på 12:e kanon och som höjdriktare var jag ju befälhavare säger Sven med ett visst mått av stolthet. - Fartygschef var Roderick Klintebo och det var ett minne för livet att göra värnplikten på detta vis säger Sven.

- Jag tog över ordförandeklubban efter Stig Karlén som även var kassör i föreningen så nu har vi fått en bättre arbetsfördelning i styrelsen. Sven har varit medlem under många år och deltagit i mötena men inte annars varit särskilt aktiv. - Vi fortsätter på den inslagna vägen med olika möten med intressanta föreläsare och olika besök som har kopplingar till inte bara marin verksamhet utan försvaret i stort berättar Sven.

- Vi har hämtningsservice och samåkning för våra medlemmar till våra aktiviteter då vi har ett ganska stort geografiskt område så att så många som möjligt kan delta.

Sven bedriver jord- och skogsbruk dagligdags men har en marin koppling då han har sommarstuga på Aspö och sonen arbetat som skyddsvakt på marinbasen.

Lysekil

Här på västkusten har vi njutit av en fantastisk sommar. Lagom temperatur i havet har inbjudit till många bad. Det har varit lite mindre makrill än vanligt hitills, men några "Gaisare" har allt dragits upp.

Årets räkkryssning med T/S *Kvartsita* blev mycket lyckad. Målet denna gång var Lilla Kornö, en fin ö med pittoreska hus och sjöbodar. Efter en promenad runt samhället bjöds det på färskra räkor med tillbehör.

Vid fyra tillfällen i juli har vi haft öppet hus i vårt Klubbhus, den gamla Lotsutiken med en fantastisk utsikt över hav och land. Det har bjudits på kaffe med dopp och trevliga möten.

Nästa begivenhet är en grilldag 15 augusti. Då blir det grillad korv med bröd och fika.

Under hösten planerar vi att besöka Isegran Fort i Fredrikstad. Där ligger segelfartyget *Najaden* som Halmstad kommun sålde till Norge. Vårt grannland är bra på att ta hand om vårt marina arv. Det blir en dagstur med egna bilar.

Nu gäller det att njuta av sommarens sista dagar innan höststormarna rullar in

Leif Lysberg

T/S Kvartsita under segel. Kvartsita byggdes 1945, ursprungligen som motorseglare med galeasrigg. Hon renoverades under 1980-talet och riggades då som skonare. Källa: www.kvartsita.se

Ängelholm

Den 29 maj i vårens år 2025 firades veterandagen i Ängelholm liksom på många andra ställen. Här skedde det i Flottans Män regi i deras Kajuta.

Eftersom jag inte bara var medlem i FM utan dessutom veteran var jag inbjuden. Vi var ganska så många som var anmälda och de blå baskrar som kom var säkert väl meriterade. Jag inbillade mig ett ögonblick att jag kanske var den mest dekorerade, jag vet inte.

Firandet inleddes med lite ceremoni i trädgården med trumpetspel, elegant framfört av en representant för Hemvärnets musikkår i Ängelholm. Han var nog på bettet då en högvakt i Stockholm var på tapeten för musikernas del. Jag avundades inte, dom jag gjort räcker väl.

Så hissades FN-flagga vilket kändes lite i hjärtat då det var första gången vad jag vet på FM flaggstång. Och mitt förhållande till just FN-flaggan är lite speciell. Kanske återkommer jag till det.

Sen intåg i Kajutan, kö framför bardisken där man kunde förse sig från de trevliga smörgåstårterna. Väl på plats kunde man från ordföranden Bertil med bistånd av Gun och Jan beställa de drycker man önskade vilka levererades med visst bravur. Tackar för det. Samvaron och utbyte av gamla minnen präglade stunden. Tänk vad minnen det finns under dessa gamla baskrar. Tyvärr har min försvunnet, f-n vet var. Och efter ett par timmar fyllda med glad samvaro kom tiden för gästernas tack. Det blev mycket beröm för allt som ordnats. Utan ordförande Bertils idoga energi, ledning och omsorg hade inte varken tårtor eller FN-flagga funnits på plats. Heder år honom!

*Hans Otto Nilsson
Veteran*

Tisdagen den 10 juni besökte vi Oresund Heavy Industries. Vi blev väl mottagna av vVd Peter Andersson som först bjöd på fika och höll ett intressant föredrag med bildspel i matsalen. Därefter guidning på det prydliga varvsområdet. Vi var 24 glada gossar som deltog.

Öresundsvarvet är i dag Sveriges största civila reparations- och underhållsvarv. För svensk civil sjöfart har varvet en stor funktion att fylla. Det finns nu planer på att utöka kapaciteten. Den gamla stapelbädden finns kvar och man planerar att på den platsen bygga en ny stor docka. Både lokalt, regionalt och statligt stöds detta projekt. Landskrona hamn och inseglingsrännan kommer att muddras för att kunna ta emot större fartyg.

Tillverkaren av segel för fraktfartyg – Oceanbird finns också på "Varvsudden"

Veterandagen är numera en ny tradition hos Flottans Män Ängelholm.

Flagghissning med trumpetspel från Hemvärnets musikkår i Ängelholm.

Guidning på Oresund Heavy Industries. Några av deltagarna fick möjlighet att hänga på, med hjälp av varvets "golfbil".

Våffeltisdagarna var i år "alle mans tjo och tjem" för både flottist och civilist vid vår Kajuta.

och vi fick se prototypen till ett mastsegel som varvet framöver kommer att montera på i första hand "bilbåtar". Detta kommer att minska bränslekostnaden framförallt vid långa frakter som t.ex. mellan Asien och Europa. Alla tackade för ett intressant och givande studiebesök, ännu en gång fick vi se att "Sverige kan"!

Våra våffeltisdagar har i år varit succés! Vi har haft full rulle med både besökare från det civila och medlemmar. Serveringspersonal och våffelkocken Uffe har fått kämpa i sommarvärmen.

Det har varit "alle mans tjo och tjem". Vi har bjudit på både våfflor och kaffe men både vår spargris och vårt swish-konto har blivit fetare.

Ännu en gång har Sparbanksstiftelsen GRIPEN hjälpt vår lilla förening. Vi har fått ett bidrag till en robotgräsklippare. Om detta har gett spinn-off-effekt vet jag inte, men många medlemmar har i år bidragit med sponsring i olika former. TACK!! Ingen nämnd och ingen glömd.

Vi varvar nu ner och planerar för en stillsam grillafton och senare en liten kräftskiva.

Till hösten tar vi nya tag med studiebesök och föredrag. Glädjande är att vi har många föredragshållare som vill komma till oss med intressanta teman.

*Bertil Lundvall
Ordförande*

Region Syd

Karlshamn

Nationaldagsfirande med marsch till toner av Karlshamns musikkår och flaggparad i Rosenkällan fick tyvärr ställas in och likaså vår grillträff i stugan på grund av kraftigt regnoväder.

Den 43:e ärtsoppeseglingen genomfördes traditionsenligt fredagen den 18 juli där hela 14 båtar kom till start. Det började klockan tio då det serverades frukostfrallor och kaffe till seglarna. Regattan utfördes i en underbar sommarbris under en klarblå himmel och härliga sommartemperaturer. Efter väl utförd tävling samlades deltagare och funktionärer i vår stuga för att intaga den årliga ärtsoppan, knäckemacka med ost och sist men inte minst varm punsch. Vi hade ordnat soppa till över 40 personer och det blev en tallrik över som kocken fick.

Lördagen den 19 juli var det öppet hus i vår stuga där vi bjöd på kaffe och vetebröd. Vi blev väldigt överraskade när över 40 glada och mycket trevliga sångare från Stader Hafensänger kom till vår stuga. Staden är Karlshamns Vänort i Tyskland.

När de hade fikat radade de upp sig och började sjunga. Till toner av fyra dragspel och en gitarr. Vi fick höra tre svenska låtar, La Paloma, Sjöman sluta drömma och en Sjöman älskar havets våg och så några tyska visor. Tillsammans med vår musikgrupp sjöngs även låtarna i Staden för ganska många år sedan. Många av sångarna hade varit i vår stuga tidigare och kände igen gamla kamrater på fotografier. En dam kom ut i köket sa "Detta kommer jag i håg det var nog 20 år sen och då bodde vi på ovanvåningen".

Bengt Mars

Ett 40-tal glada sångare, Stader Hafensänger, besökte oss i Karlshamn.

Två av fjorton båtar i den 43:e ärtsoppeseglingen.

Malmö

Från Malmös horisont

Vårt månadsmöte den 26 maj blev det sista innan sommaruppehållet. 13 medlemmar hade anmält sig och Lena Hultman hade gjort två smaskiga smörgåstårter. Tyvärr kunde hon inte själv vara med. Hans-Inge Hellström hade med sig ett extra stort antal böcker till lotteriet. Som föredragshållare hade vi bjudit in Carl Wachtmeister, t.f. kommunikationschef på Tredje Sjöstridsflottiljen.

Vi började som vanligt med maten, som såg underbar ut och smakade likadant! Därefter började Carl sitt föredrag som handlade om vad som händer nu för tiden med våra sjöstridskrafter, flottiljens fartyg, Nato och marinen i stort. Det blev en lång och jätteintressant genomgång av allt inom Tredje Sjöstridsflottiljen och vad som är deras uppgift. Men även en massa info om annat i flottan och marinen.

Vi tackade Carl på vårt vanliga sätt och sedan blev det boklotteri. Denna gång hade vi extra många böcker och 53 lotter var sålda. Det blev vinst på 25 av dem och vår gäst Carl vann inte mindre än sex böcker! Det är nog ett rekord för vårt återkommande lotteri.

Kvällens föredragshållare Carl Wachtmeister.

Sedan förtöjde vi FM Malmö-skutan vid kaj i Malmö hamn och körde på landström hela sommaren. Hela besättningen fick sommarpermission och behöver inte mönstra på igen förrän vid nästa möte den

29 september. Vi har nämligen skippat augustimötet i år.

Text: Stefan Leo

Västervik

Ja, nu börjar det lida mot slutet av sommaren. Fast än kan det bli många sköna dagar och kvällar här i "vackra vänliga" Västervik. Om ni inte tror att Västervik är vackert, kan jag rekommendera att gå in på YouTube och söka på "Beautiful Västervik" så får ni se att jag absolut inte överdriver. Pausa gärna filmen på 1 min och 03 sekunder så får ni se hur fint vår gamla Marinstuga ligger vid foten av Tändsticksberget. En liten röd stuga från början av 1800-talet, inbäddad mellan Västerviks Museum och nyproducerade bostadsrätter på det gamla Tändsticksområdet. Man kan inte annat än bli lyrisk! Nytt möter gammalt.... På vår hemsida "flottansman.se/vastervik" under fliken "Medlemmar berättar" finns lite mer att läsa om Marinstugan och dess historia. I början på maj var Västervik platsen för en stor samverkansövning "Sjukvårdsövning 25". Syftet med övningen var att kunna ta hand om sjuka och skadade vid en eventuell evakuering av personer som befinner sig på Gotland. Västervik fullkomligt "invaderades" av ansvariga från Försvarsmakten, Västerviks kommun, Region

Traditionell vårlunch med sill och tillbehör.

Kalmar län, Länsstyrelsen, Hemvärnet och Polisen. Skeppsbrokajen förvandlades till ett militärsjukhus, Mommehåls flygplats väcktes upp ur sin dvala och cirkusplatsen på Baumansgatan fick bli landningsbana för militärhelikoptrarna. Hundratals frivilliga agerade skadade och sjuka. Alla inblandade enheter var otroligt nöjda ef-

ter genomförandet. Till och med bättre än förväntat, enligt ansvariga för övningen. Västervik levererar – som vanligt! Googla gärna på "Sjukvårdsövning 25" om du vill läsa mer och se bilder från övningen.

I slutet av maj hade vi vår sedvanliga vårlunch. I år hade vi tänkt skulle bli en repris från föregående år. En resa på smal-

Motor-yachten Lilian II

spåret och silllunch vid restaurang Gröna Tuppen i Fårhult. 42 hugade personer, inkl anhöriga, anmälde sig till resan. Som vanligt en trevlig tripp med mycket dunk, dunk från varje skarv i rälsen. Har ni försökt öppna en bag in box på lokförarplatsen på en rälsbuss? Det har vi – det är omöjligt! Lokföraren som var en hyvens kille gjorde ett extra långt stopp på stationen i Verkebäck så alla som ville kunde få ett litet glas rosé eller annan dryck på väg till lunchen. Väl framme så visade det sig att vi inte heller hade vädergudarna med oss denna dag. Men vad gjorde det att det blev en "blöt"

tillställning? Vi trängde ihop oss inomhus. Sillen fick sitt att simma i (för den som önskade det) och nypotatisen med alla tillbehören smakade alldeles utmärkt.

Sista dagarna i juni kunde Pampas Marina i Västervik välkomna den legendariska motoryachten Lilian II till Västervik. Paret Scott och Hilary Pereira, från Richmond i England, köpte "skönheten" för 45 år sedan. Nu har den gjort sin sista seglats från England till Västervik för att ligga här i ett år och restaureras. Därefter kommer hon att återbördas till sin födelseplats i Stockholm. Lilian II är byggd 1916 och

konstruktör är CG Pettersson. Inte många 110-årigar är i detta skick! Alla tidigare reparationer som gjorts är enligt originalritningarna från Pettersson. Makarna Pereira har "sält" henne för ett pund till den ideella föreningen Motor Yacht Society (MYS).

Nu väntar vi på en skön höst i Västervik med välbesökta klubbafnär, god ärtsoppa och lite varm punsch.

Ha' de' bäst alla kamrater önskar Flottans Män i Västervik. Nästa gång tidningen kommer i brevlådan så heter vi förmodligen Föreningen Marinkamraterna.

Barbro Bewernick

Bild med minsvepare från Malmö troligtvis i början på 1960-talet. Kustminsveparen är M 58 Karlsö, fiskeminsveparna M 45 Dämman, M 46 Galtén och M 44 Blackan och de tre ingick i samma division som brukade kallas "Grisdivisionen" av lättförklarliga skäl. De andra två är M-båtar, M 22 och ytterligare en vilken är skynd. Bilden insänd av Carl-Johan Jargenius i Hittarp som hittat fotot vid rensning i Sjöfartsmuseet. Är det av någon av läsarna som tror sig vara med så kontakta redaktionen

Födelsedagar Vi hyllar

100 år

Bengt O'Konor 1925-12-08 LoF Stockholm

95 år

Gunnar Sandberg 1930-11-04 LoF Västervik

Martin Lundberg 1930-11-14 LoF Göteborg

90 år

Folke Ansén 1935-11-01 LoF Gotland

Rolf Pihlgren 1935-11-29 LoF Norrtälje

Jarl Kihlberg 1935-12-02 LoF Göteborg

Arne Palm 1935-12-07 LoF Karlskrona

Nils-Georg Folkesson 1935-12-08 LoF Växjö

Bengt Höglund 1935-12-10 LoF Halmstad

85 år

Erik Wahlund 1940-10-02 LoF Nynäshamn

Lennart Kinnander 1940-10-04 LoF Gotland

Edmund Ströbaek 1940-10-15 LoF Halmstad

Rolf Bondesson 1940-10-19 LoF Karlshamn

Gunnar Pettersson 1940-11-12 LoF Stockholm

Janne Kjellsson 1940-11-15 LoF Haninge

Sylve Lorentsson 1940-11-26 LoF Halmstad

Gunnar Feldt 1940-11-27 LoF Norrköping

Bo Rex 1940-12-07 LoF Halmstad

Stig Wessman 1940-12-07 LoF Stockholm

Per-Olof Turesson 1940-12-08 LoF Varberg

Jan Broström 1940-12-23 LoF Göteborg

Knut Andersson 1940-12-26 LoF Karlskrona

80 år

Stellan Eriksson 1945-10-03 LoF Stockholm

Britt-Marie Thorström 1945-10-06 LoF Norrtälje

Tommy Mårtensson 1945-10-06 LoF Ängelholm

Bengt Norman 1945-10-08 LoF Karlshamn

Robban Kellu 1945-10-08 LoF Karlstad

Bernth Johansson 1945-10-09 LoF Norrköping

Erling Andersson 1945-10-09 LoF Nynäshamn

Claes-Magnus Ehnemark 1945-10-11 LoF Härnösand

Kenneth Svensson 1945-10-21 LoF Växjö

Sven-Göran Blanck 1945-10-24 LoF Ängelholm

Stellan Nilsson 1945-10-25 LoF Halmstad

Hans Johnsson 1945-10-27 LoF Karlskrona

Rolf Sander 1945-11-01 LoF Karlstad

Roy Johansson 1945-11-01 LoF Sundsvall

Leif Nilsson 1945-11-02 LoF Trelleborg

Olle Moberg 1945-11-04 LoF Karlskrona

Anders Rick 1945-11-05 LoF Ängelholm

Ann-Kristin Holm 1945-11-05 LoF Göteborg

Inger Svensson 1945-11-05 LoF Karlskrona

Lars Hedin 1945-11-06 LoF Trelleborg

Willand Ringborg 1945-11-10 LoF Norrköping

Bengt Ohlsson 1945-11-15 LoF Karlshamn

Jan Rydnert 1945-11-18 LoF Halmstad

Bruno Holm 1945-11-21 LoF Malmö

Kjell Södergren 1945-11-26 LoF Norrtälje

Freddy Lind 1945-11-27 LoF Göteborg

Paul Franke 1945-11-30 LoF Karlskrona

Lennart Olsson 1945-12-05 LoF Göteborg

Ragnar Westblad 1945-12-05 LoF Göteborg

Stephan Bladh 1945-12-06 LoF Trelleborg

Stig-Göran Björkman 1945-12-08 LoF Stockholm

Ragnar Johansson 1945-12-11 LoF Västerås

Anders Hoberg 1945-12-18 LoF Karlskrona

Roland Berg 1945-12-18 LoF Stockholm

Håkan Lundberg 1945-12-22 LoF Stockholm

Bo Harmby Hansson 1945-12-26 LoF Stockholm

Jan Johansson 1945-12-29 LoF Stockholm

75 år

Bo Wetterlöv 1950-10-06 LoF Ängelholm

Kjell Lundgren 1950-10-09 LoF Stockholm

Per Hammerby 1950-10-12 LoF Halmstad

Roland Claeson 1950-10-17 LoF Stockholm

Roland Claeson 1950-10-17 LoF Kalmarsund

Kjell-Åke Nilsson 1950-10-20 LoF Trelleborg

Helge Rooth 1950-10-22 LoF Nynäshamn

Kennie Thörn 1950-10-23 LoF Göteborg

Tommy Karlsson 1950-10-25 LoF Stockholm

Rolf Ström 1950-10-29 LoF Norrtälje

Tommy Claesson 1950-11-02 LoF Norrköping

Lars-Gunnar Hansson 1950-11-03 LoF Trelleborg

Gert Johansson 1950-11-15 LoF Västervik

Olle Egnér 1950-11-26 LoF Stockholm

Roger Lundberg 1950-12-03 LoF Varberg

Eugen Charysczak 1950-12-05 LoF Gotland

Thomas Abrahamsson 1950-12-13 LoF Karlskrona

Rickard Grügiel 1950-12-15 LoF Växjö

Anders Bergenek 1950-12-27 LoF Halmstad

70 år

Mikael Wendel 1955-10-01 LoF Stockholm

Kjell Smith 1955-10-02 LoF Norrtälje

Elisabeth Johansson 1955-10-15 LoF Karlskrona

Jan-Lennart Erdefelt 1955-10-16 LoF Karlskrona

Lars-Johan Svensson Knagg 1955-10-27 LoF Karlshamn

Bengt Wastesson 1955-10-31 LoF Norrköping

Christer Dahlstrand 1955-11-02 LoF Göteborg

Robert Lindstein 1955-11-02 LoF Stockholm

Martin Persson 1955-11-04 LoF Sundsvall

Sören Schjölin 1955-11-15 LoF Växjö

Ingemar Elf 1955-11-29 LoF Karlstad

Hans-Peter Ehrlow 1955-12-03 LoF Karlskrona

Keith Blinkfyr 1955-12-03 LoF Lysekil

Nils-Göran Gustavsson 1955-12-04 LoF Karlshamn

Per Brink 1955-12-07 LoF Stockholm

Anneli Sager 1955-12-08 LoF Karlskrona

Lennart Nilsson 1955-12-09 LoF Södertälje

Thomas Olheden 1955-12-10 LoF Stockholm

Göran Larsson 1955-12-18 LoF Stockholm

Per Robert Hedström 1955-12-18 LoF Göteborg

65 år

Folke Wärme 1960-10-01 LoF Härnösand

Elo Möller 1960-10-09 LoF Sundsvall

Odd Siggelkow 1960-10-18 LoF Karlskrona

Christian Gunnarsson 1960-10-22 LoF Karlskrona

Staffan Englebrektson 1960-10-23 LoF Stockholm

Thomas Backhage 1960-10-26 LoF Karlskrona

Ingvar Berndtsson 1960-11-10 LoF Göteborg

Jan Sjölander 1960-11-11 LoF Södertälje

Henrik Mjöman 1960-11-14 LoF Västerås

Carina Falck 1960-11-17 LoF Karlshamn
 Stefan Östrand 1960-11-22 LoF Kalmar
 Mikael Pihl 1960-11-24 LoF Haninge
 Mats Unosson 1960-12-06 LoF Norrtälje
 Nils Karlsson 1960-12-27 LoF Norrköping

60 år

Anna-Greta Enggaard 1965-09-29 LoF Halmstad
 Magnus Boberg 1965-10-11 LoF Göteborg
 Nils Henström 1965-10-17 LoF Stockholm
 Mikael Sörensson 1965-10-28 LoF Göteborg
 Agneta Winberg 1965-11-13 LoF Halmstad
 Anders Gustafsson 1965-11-23 LoF Göteborg
 Magnus Thorn 1965-12-09 LoF Gotland
 Per Nilsson 1965-12-13 LoF Karlshamn
 Tony Dahlbom 1965-12-29 LoF Stockholm

55 år

Richard Sandström 1970-10-01 LoF Stockholm
 Warwick Tucker 1970-11-15 LoF Stockholm
 Thomas Westerberg 1970-11-26 LoF Södertälje
 Stefan Karlsson 1970-12-12 LoF Kalmar
 Anders Andersson 1970-12-17 LoF Södertälje
 Måns Åman 1970-12-23 LoF Södertälje

50 år

Thomas Sand 1975-10-12 LoF Stockholm

40 år

Gabriel Bergqvist 1985-12-26 LoF Stockholm

Nya medlemmar

Vi hälsar följande 21 (!) medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

Stig Hård
 John Klangeryd
 Lars Nordenberg
 Lars-Ove Samuelsson

Halmstad

Anna-Greta Enggaard
 Lars-Göran Nilsson

Haninge

Mirjam Vöhrmann

Jönköping

Ingemar Andersson

Karlshamn

Carina Falck

Karlskrona

Christer Johansson
 Lena Johansson

Karlstad

Robban Kellu

Norrköping

Peter Bernström
 Jan BM Karlsson
 Peter Lundqvist

Stockholm

Staffan Holmström

Södertälje

Olle Egerlid

Trelleborg

Thomas Thornsäter

Ängelholm

Kaj Karlsson
 Guy Rosvall

Västerås

Inger Marianne Andersson

Utöver dessa finns ytterligare 28 preliminära medlemmar som anmält sitt intresse sedan början av året som förhoppningsvis blir fullvärdiga medlemmar inom kort!

Prislista för annonsering i tidskriften "Flottans Män"

Typ/plats	Storlek (bredd*höjd)	Pris
Omslagets baksida	210 * 240 mm	8 000 SEK
Helsida	172 * 256 mm	6 500 SEK
Liggande halvsida	172 * 128 mm	3 250 SEK
Stående halvsida	256 * 83,5 mm	3 250 SEK
Stående kvartssida	83,5 * 128 mm	1 700 SEK
Liggande kvartssida	172 * 64 mm	1 700 SEK
Liggande mindre sida	172 * max 50 mm	1 000 SEK

Detaljer och övriga villkor såsom material mm i form av text/bilder dialogiseras med formgivaren på e-post annonser@flottansman.se Flottans Mäns tidning är befriad från moms.

Avlidna kamrater

Kurt Boxström, NORRTÄLJE

Född den 8 mars 1935, Avliden den 7 juli 2025

Erik Bredin, SUNDSVALL

Född den 7 mars 1935, Avliden den 11 juni 2025

Per Callenberg, VÄSTRA FRÖLUNDA

Född den 2 september 1929, Avliden den 6 juli 2025

Kjell Gunnarsson, KARLSKRONA

Född den 17 april 1933, Avliden den 15 juni 2025

Cay Hake Holmberg, STOCKHOLM

Född den 27 mars 1933, Avliden den 16 juni 2025

Conny Johansson, VÄSTERVIK

Född den 25 februari 1946, Avliden den 24 juni 2025

Ulf Jonsson, OXELÖSUND

Född den 14 juni 1937, Avliden den 27 februari 2025

Leif Jungert, ASKIM

Född den 15 maj 1953, Avliden den 6 maj 2025

Bernt Olof Karlsson, SKOGHALL

Född den 26 maj 1949, Avliden den 25 juli 2025

Jackie Lindebäck, LYSEKIL

Född den 20 december 1940, Avliden den 21 juni 2025

Inger Ljunglund, MALMÖ

Född den 12 februari 1945, Avliden den 26 juli 2025

Bo Paulsson, VÄSTERVIK

Född den 1 juli 1953, Avliden 15 juni 2025

Bo Svenvik, VÄSTERVIK

Född den 12 april 1940, Avliden den 3 juli 2025

Anders Terning, VENDELSÖ

Född den 13 augusti 1944, Avliden den 2 januari 2025

Sylve Östervall, SUNDBYBERG

Född den 1 december 1937, Avliden den 6 augusti 2025

**Hedra våra avlidna kamraters
minne med en gåva till
Flottans Män.
Pg 5 88 19-4.**

**Efter Din betalning sänder
FM kansli blanketten till
de sörjande.**

Kontaktpersoner i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordförande	Thomas Engevall	070-588 75 89	Junibacken 9	135 54	TYRESÖ	thomas.engevall@flottansman.se
Vice förb.ordf	Lars Sager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Sekreterare	Jan Eric Knutas	070-672 17 62	Kusseredsvägen 15	434 99	KUNGSBACKA	jan.eric.knutas@gmail.com
Kassör	Magnus Bergman	-	Sanhammsgatan 25	115 60	STOCKHOLM	magnus@welams.se
Medlemsregister	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Webbansvarig	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@flottansman.se
Kansli	Flottans Män	076-7786870	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Cawe Johansson, suppleant: Bengt Randevåg (070-312 01 77)

Härnösand	Roger Karlström	073-410 24 55	Brunnhusgatan 14B lgh 1002	871 33	HÄRNÖSAND	roger.karlstrom@telia.com
Sundsvall	Cawe Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSSEN	cawejohansson3@gmail.com sundsvall@flottansman.se

Region Mitt

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Berglöv, suppleant: Olle Jansson

Gotland	Lars Ellebring	070-835 78 73	Furugatan 54	621 44	VISBY	gotland@flottansman.se
Föreningslokal:	Marinstugan Gotlandsresor/Scandic Visby, Färjeleden 3,			621 58	VISBY	
Haninge	Lars Larsson	076-190 0591	Kullerstensvägen 63	137 61	JORDBRO	haninge@flottansman.se
Norrköping	Peter Ekström	072-531 3536	T Fogelqvistgatan 69	603 76	NORRKÖPING	peterekstrom52@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	070-582 53 53	Lansengatan 38	602 09	NORRKÖPING.	norrkoping@flottansman.se
Norrköping	Olle Jansson	070-587 03 44	Kristoffers väg 1	760 15	GRÄDDÖ	olle-jansson@live.se
Föreningslokal:	FOS-huset		Regementsgatan 22		NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	kjelljohansen756@gmail.com
Stockholm	Jan Berglöv	070-772 05 66	Östgötagatan 62	116 64	STOCKHOLM	jan.berglov@flottansman.se
Kansli	Flottans Män	072-363 855 4	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Tommy Carlsson	070-774 6304	Vretvgen 5	153 37	JÄRNA	jarnasnickarn@gmail.com
Föreningslokal:	Notholmen		Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Antonio Grimaldi	070-532 02 40	Plåterverksgatan 132	724 49	VÄSTERÅS	antonio.carlo.grimaldi@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	vasteras@flottansman.se

Region Syd

Representant i förbundsstyrelsen: Lars Sager, suppleant: LarsIngvar Elofsson Memsengrell (076-510 04 72)

Kalmarisund	Roland Stengård	070-811 81 02	Solit	579 71	RUDA	roland.lm@stengard.nu
Karlshamn	Sewe Lindberg	070-625 60 92	Ronnebyvägen 260	374 30	KARLSHAMN	sewe@sewe.se
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlshamn	Lars Sager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Malmö	Jörgen Persson	070-258 80 02	Vångvägen 9	241 32	ESLÖV	momek556@gmail.com
Trelleborg	Maths Witt	073-418 86 25	S:t Gertrudsväg 30	231 53	TRELLEBORG	maths.witt@saabgroup.com
Västervik	Åke Revelj	079-341 14 26	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Ove Engkvist	073-351 48 15	Lobelivägen 7	352 51	VÄXJÖ	vaxjo@flottansman.se

Region Väst

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Eric Knutas, suppleant: Ulf Ängemo (070-350 09 14)

Göteborg	Claes Strömvall	072-522 54 40	Örnehufvudsgatan 17	412 59	GÖTEBORG	claes.stromvall@live.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Torbjörn Malmqvist	076-177 35 82	Olas Gränd 1	302 90	HASMLSTAD	torbjorn.malmkvist@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	076-880 70 53	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Sven Johansson	070-224 37 74	Yllestad Träshed	521 95	KÄTTILSTORP	tralshed@gmail.com
Karlstad-Värmland	Göran Olsson	070-415 02 76	Nordsjötorp Backarna	669 92	DEJE	golsson@kommunensbesta.se
Lysekil	Van Carlzon	070-428 80 06	Rixövägen 13	454 93	BRASTAD	lysekil@flottansman.se
Varberg	Jan Steinbach	070-632 24 46	Göthriks väg 8	432 98	GRIMETON	varberg@flottansman.se
Föreningslokal:	Gamla Tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 43	VARBERG.	
Ängelholm	Bertil Lundvall	070-257 23 66	Sven Brocks gata 4A	262 64	ÄNGELHOLM	b.lundvall@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 33	ÄNGELHOLM.	angelholm@flottansman.se

